

RUIM
TEVO
LK

ZACHTE ATLAS DE WIJERT

12 juli 2024

INHOUD

1

- 03 INLEIDING
- 05 **DE WIJERT IN VERHALEN**
- 06 ALGEMEEN BEELD VAN DE WIJERT
- 07 ZACHTE KAART BELEVING BEWONERS
- 08 HET VERHAAL VAN DE WIJERT
- 10 ZACHTE KAART BELEVING PROFESSIONALS
- 11 KWALITEITEN IN DE OPENBARE RUIMTE
- 12 KNELPUNTEN IN DE OPENBARE RUIMTE

2

- 13 **KWALITEITEN EN KNELPUNTEN**
- 14 BELANGRIJKSTE AANDACHTSPUNTEN VOOR DE WIJERT
- 18 CONCLUSIEKAART: WAT GAAT ER GOED?
- 19 CONCLUSIEKAART: WAT KAN ER BETER?
- 20 SWOT

3

- 21 **BOUWSTENEN VOOR HET VERVOLG**
- 22 BELANGRIJKSTE OPGAVEN VOOR DE WIJERT
- 24 OPGAVENKAART: BOUWSTENEN VOOR HET VERVOLG
- 25 COLOFON
- BIJLAGEN
- 27 (GIS) DATA ANALYSE
- 42 VIER KWADRANTEN IN KAART

INLEIDING

Wijkvernieuwing in De Wijert

Het noordelijk deel van De Wijert is een groene, ruim opgezette wijk in het zuiden van Groningen, na de oorlog gebouwd als een zelfvoorzienende wijk met centraal gelegen voorzieningen aan een groen en waterrijk hart. Dit, samen met de kenmerkende stempelstructuur van eensgezinswoningen en appartementengebouwen rondom groene binnenterreinen, bepaalt tot op de dag van vandaag het karakter van de wijk. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft De Wijert aangewezen als toonbeeld van de wederopbouw.

Hoewel mensen over het algemeen naar tevredenheid in De Wijert wonen, zijn er ook zorgen. Inmiddels zijn de woningen naar de huidige maatstaven te klein en verouderd en de openbare ruimte is sleets geworden. Met het grote aantal scholen in de wijk zijn er ook veel scholieren die de wijk dagelijks bezoeken. De aanleg van de Ring Zuid is

in de achtertuin van de wijk, dus de impact van dit project is groot. Daarnaast zijn de leefbaarheid en onderlinge verbinding een aandachtspunt. In het Wijkkompas van de gemeente Groningen scoort De Wijert 'beperkt ongunstig'. Met name op indicatoren die te maken hebben met opgroeien, kwaliteit van leven en rondkomen scoort de wijk minder dan andere wijken. De gemeente werkt dan ook, met haar samenwerkingspartners, al enkele jaren aan De Wijert met een Wijkvernieuwingprogramma. Binnen Groningen Zuid is het noordelijke deel van De Wijert de enige wijk waar de gemeente deze extra impuls geeft, met als doel de bewoners betere toekomstkansen te bieden.

Anno 2024 gebeurt er veel in De Wijert waar de inwoners direct of indirect mee te maken hebben. Zo wordt er nu gewerkt aan renovatie en sloop/nieuwbouw van woningen voor betere woonomstandigheden, vinden er wegwerkzaamheden plaats

(o.a. Aanpak Ring Zuid), komt de Fixbrigade huis-aan-huis met duurzame klussers en vindt er groenonderhoud plaats als leertraject. Daarnaast zijn er bewonersinitiatieven op het gebied van kledingruil en kledingreparatie, eten verbouwen, bereiden en uitdelen en worden er activiteiten georganiseerd voor sportieve en creatieve ontmoetingen. Allemaal activiteiten voor jong en oud, voor een gezond en gelukkig leven. Er werken veel verschillende partijen samen met inwoners, veelal in werkgroepen in de wijk.

Over de Zachte Atlas

In de wijkvernieuwing maakt de gemeente Groningen onderscheid: elke Groningse wijk heeft eigen kenmerken en opgaven. Daarom is het belangrijk om in beeld te hebben wat hier nodig is en wat hier al gebeurt. Er is een beter overzicht van opgaven nodig en van 'blinde vlekken' waar nu nog niets of onvoldoende gebeurt. Daarbij geldt dat in De Wijert

de fysieke opgaven en projecten grotendeels in beeld zijn, maar dat het Wijkkompas laat zien dat er ook opgaven op sociaal gebied spelen. Bovendien werkt de wijkvernieuwing vanuit de driehoek fysiek-sociaal-veiligheid. De opgaven en projecten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en vragen om een integrale aanpak.

De wijkvernieuwing gaat uit van de behoefte van de mensen in De Wijert, daarom wil de gemeente graag horen wat de wensen en behoeften zijn van inwoners en gebruikers van de wijk. Om te bepalen met welke insteek de komende jaren in De Wijert gewerkt kan worden aan de wijkvernieuwing, heeft de gemeente behoefte aan een integrale analyse. Er is in de laatste jaren veel onderzoek gedaan in de Groninger wijken en ook in De Wijert. Instrumenten zoals het Wijkkompas, de Gronometer, leefbaarheidsonderzoeken en ruimtelijke analyses bieden veel input. Er is behoefte deze analyses in samenhang te bekijken en deze te spiegelen aan het verhaal/perspectief van de bewoners en gebruikers van de wijk.

In deze Zachte Atlas brengen we in hoofdstuk 1 in beeld hoe bewoners en gebruikers van de wijk het wonen, werken en leven in De Wijert beleven. Wat zij belangrijk vinden, welke prioriteiten ze hebben en waarom. Daarnaast schetsen we een beeld hoe de professionals die dagelijks in de wijk met de mensen samenwerken aan de wijkvernieuwing de wijk beleven.

Vervolgens schetsen we in hoofdstuk 2 in zes thematische hoofdstukken - wonen, werk en inkomen, gezond leven, samen leven, opgroeien en veilig leven - de belangrijkste stand van zaken in De Wijert. Deze analyse kwam tot stand op basis

van bureauonderzoek (o.b.v. onderzoeken, data en kaartmateriaal, zie bijlage 1) en interviews met inwoners en professionals. In hoofdstuk 3 benoemen we de belangrijkste opgaven en kansen voor het vervolg van de wijkvernieuwing.

Gezamenlijk dienen de 'zachte' en 'harde' analyses uit deze Zachte Atlas als gespreksmiddel en onderbouwing voor de toekomstige inzet van de gemeente Groningen en haar partners* en de te maken keuzes in het vormgeven van het programma van de wijkvernieuwing.

*Woningbouwcorporaties, politie en handhaving, zorginstellingen, culturele instellingen, lokale ondernemers, bewonersorganisaties, kerken en vrijwilligersinstellingen, onderwijsinstellingen, sportinstellingen, jeugdinstellingen, buurt- en speelcentra.

In samenwerking met de studenten van WIJS hebben we meer dan zestig mensen gesproken. Zij werden gevraagd de wijk te beschrijven, aan te geven waar ze graag kwamen en waarom en welke opgaven ze nog zagen. Vaak leidden de gesprekken tot uitgebreide verhalen, bijvoorbeeld over de ontwikkeling van de wijk de laatste jaren. Dit leverde veel nuttige informatie op. De meest veelvoorkomende, terugkerende en illustrerende uitspraken van de beleving van de bewoners en gebruikers die wij hebben gesproken zijn samengevat in hoofdstuk 1.

Methode

De Zachte Atlas is het resultaat van kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Het kwalitatief onderzoek geeft betekenis, duiding, en verdieping aan de kwantitatieve gegevens. Het verhaal, de beleving en perspectief van de inwoners komt hiermee centraal te staan. Voor de zachte atlas hebben we gebruik gemaakt van verschillende methoden van kwalitatief onderzoek:

- Straatgesprekken op meerdere momenten met inwoners en andere gebruikers van de wijk;
- Netwerkbijeenkomst van professionals en ketenpartners in De Wijert op 16 april. Aanwezigen konden op de kaart aangeven waar ze kansen en opgaven zien, waarom en waar het nog beter kan;
- Gesprekken met professionals werkzaam in De Wijert en beleidsmedewerkers van de gemeente op het gebied van stedenbouw/openbare ruimte, participatie, maatschappelijke ontwikkeling, jeugd en jongeren, kunst & cultuur, wonen, verduurzamen, overlast en zorg;
- Wijkwandelingen met professionals van WIJ en de gemeente;
- Wijkatelier op 23 mei met gemeente, aangevuld met professionals en ketenpartners werkzaam in de wijk (WIJ, woningcorporatie, thuiszorg, werk en participatie).

Voor de thematische analyse (bijlage 1) hebben we gebruik gemaakt van openbare data en data van de gemeente Groningen. Deze zijn ter controle voorgelegd aan betrokken specialisten bij de gemeente Groningen.

1.

De Wijert in verhalen

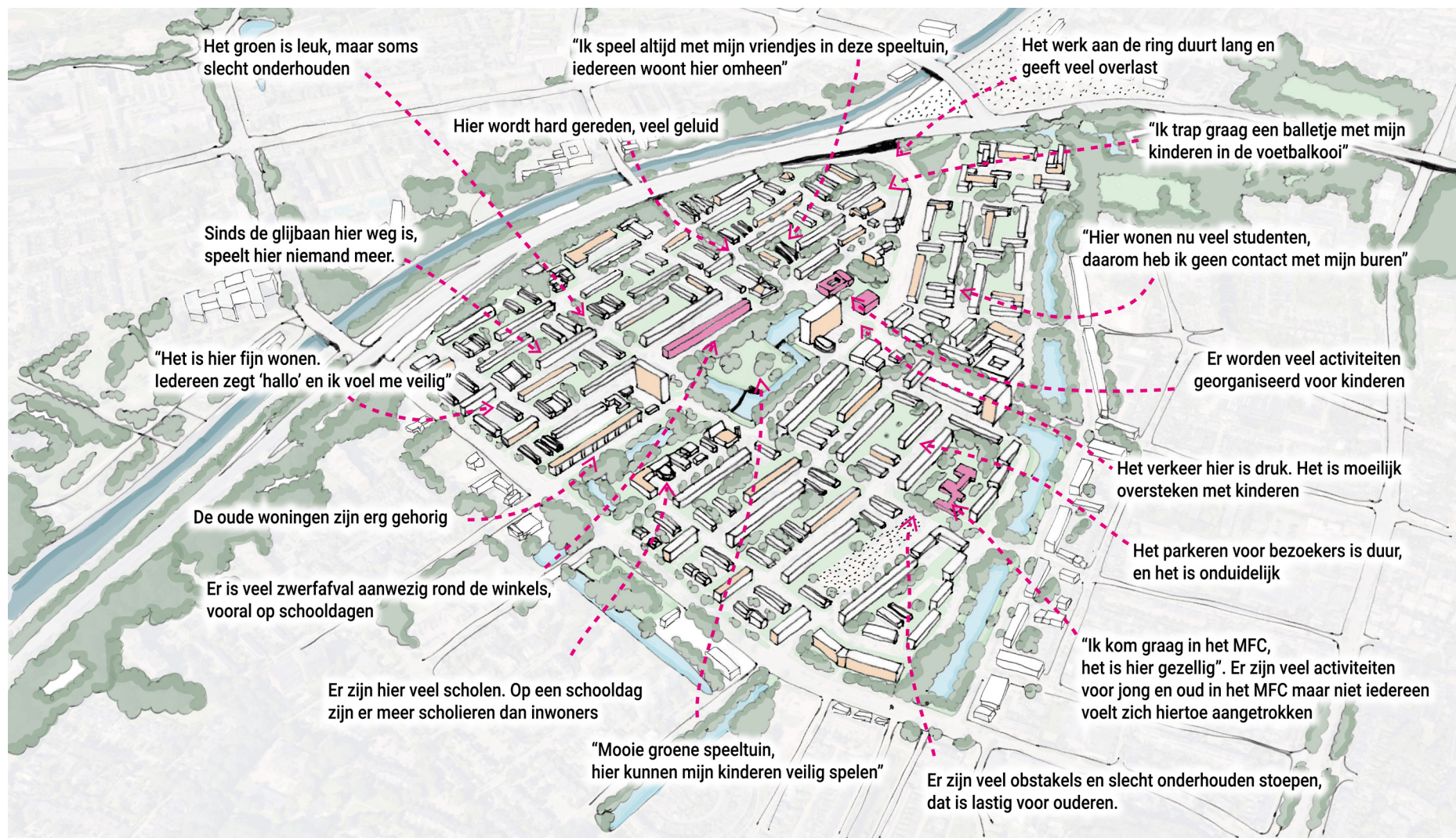
ALGEMEEN BEELD VAN De Wijert

Opmerkingen uit en over de wijk door bewoners en bezoekers

ZACHTA KAART De Wijert BELEVING BEWONERS

Opmerkingen uit en over de wijk door bewoners en bezoekers

HET VERHAAL VAN De Wijert

“Het is heel fijn wonen in De Wijert, groen en veilig, maar het is wel heel stil op straat.”

“Het is zo groen en rustig in De Wijert, je zou bijna vergeten dat je in de stad woont. Alles is dichtbij en goed bereikbaar, het is heel fijn wonen in De Wijert.” zegt een inwoner die al jaren in De Wijert woont.

Wonen in De Wijert betekent wonen in het groen, lekker bereikbaar en op korte afstand een groot aanbod aan voorzieningen en activiteiten. Er liggen twee zwembaden om de hoek en in de wijk komen mensen elkaar tegen op het schoolplein, het buurtcafé en de viskraam. Kinderen spelen samen in de speeltuin op het groene binnenterrein tussen de woonblokken en er is een levendige whatsapp groep van jonge ouders. Ouderen zien de samenstelling van inwoners in de buurt veranderen en missen het contact met de burens. De Wijert is een mooie mix van mensen die al jaren in de wijk wonen en nieuwere bewoners zoals studenten, starters en mensen van allerlei achtergronden en culturen. Er is ruimte om je thuis terug te trekken, maar ook om

elkaar op te zoeken bij het MFC, de bibliotheek of bijvoorbeeld de jeu de boulesbaan in het park.

Het noordelijke deel van De Wijert verrees omstreeks 1960 ten zuiden van de stad Groningen volgens de wijkgedachte. De wijk moest ter bevordering van het gemeenschapsgevoel als zelfstandige eenheid kunnen functioneren, met eigen wijkvoorzieningen voor de bewoners. Rondom de centraal gelegen vijver verrezen het winkelcentrum en twee kerken. Voorzieningen als scholen kregen hun plek in de groene stroken langs het water en aan de randen van de wijk.

De vier woonbuurten rondom het waterrijke hart zijn van elkaar gescheiden door de Van Iddekingeweg en de Vondellaan. De buurten zijn opgebouwd uit wooneenheden van laag- en middelhoogbouw die zich herhalen. Deze repeterende compositie van bouwblokken met groene binnenterreinen worden

ook wel ‘stempels’ genoemd. Deze stempelstructuur en naoorlogse inrichting volgens het principe van ‘licht, lucht en ruimte’ met de karakteristieke samenhang tussen bebouwing, openheid en openbaar groen is nog altijd goed zichtbaar. De Wijert wordt daarom ook door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beschouwd als wederopbouwgebied van nationaal belang.

De woningen in De Wijert waren vanaf de beginjaren voor het grootste deel sociale huur, bedoeld voor arbeiders en middenstanders. In de wijk moesten alle leeftijdsgroepen terecht kunnen: studenten, gezinnen en bejaarden. Nog altijd wonen in De Wijert allerlei verschillende leeftijden; studenten, starters, gezinnen en ouderen. Het aandeel eenpersoonshuishoudens in De Wijert is relatief groot. Daarnaast is er tegenwoordig ook een grote diversiteit aan achtergronden, culturen en nationaliteiten te vinden in De Wijert.

Inwoners en gebruikers van De Wijert geven aan dat ze de opzet van de wijk nog altijd erg waarderen. Het groene karakter en ruime opzet van de wijk zijn belangrijk voor de identiteit en beleving. Het centraal gelegen aanbod van winkels en voorzieningen wordt als compleet ervaren. Daarnaast zijn aanvullende voorzieningen aan het Helperplein in Helpman en Overwinningsplein in Corpus Den Hoorn dichtbij en goed bereikbaar, waardoor meerdere inwoners aangeven weinig behoefte te voelen naar de binnenstad te gaan. Voor wie dat wel wil, ligt de binnenstad, het station, maar ook bijvoorbeeld het Hoornse Meer dichtbij. De twee zwembaden die zich net buiten De Wijert bevinden voelen als onderdeel van de wijk en worden vaak genoemd als belangrijke voorziening.

De wijk is goed ontsloten voor langzaam verkeer, openbaar vervoer en de auto. Met het gereed komen van de ring zal de verkeersdruk op de hoofdwegen in de wijk richting Helpman, Corpus en De Wijert-Zuid vermoedelijk toenemen. Dit baart de inwoners wel zorgen, de verkeersveiligheid is in de huidige situatie al een veel gehoorde zorg.

De wijk wordt dagelijks bezocht door vele mensen vanuit de stad. De 6 middelbare scholen in en grenzend aan de wijk, zorgen dagelijks voor een grote toestroom van scholieren. Op schooldagen zorgen ze voor veel reuring in De Wijert, aanloop bij de winkels en snackbar, maar ook voor enige overlast. De Wijert is in Groningen Zuid de enige wijkvernieuwingswijk en wordt door bewoners uit de aangrenzende wijken graag bezocht door haar groene, gemoedelijke karakter en voorzieningenaanbod. De voorzieningen in De Wijert, zoals de winkels, het multifunctioneel centrum, de speeltuin, bibliotheek, het park bij de vijver en de kerken worden zowel

door inwoners van De Wijert als bewoners van de aangrenzende wijken benut. Deze plekken zijn, net als de kansen die de buurtplinten en de binnentuinten van de stempelstructuren bieden, belangrijk in het dagelijks leven van de wijkbewoner voor de nodige boodschappen, (toevallige) ontmoeting, mogelijkheden voor sport, ontspanning en ontwikkeling en het doen ontstaan van sociale structuren tussen buurtbewoners nu en in de toekomst.

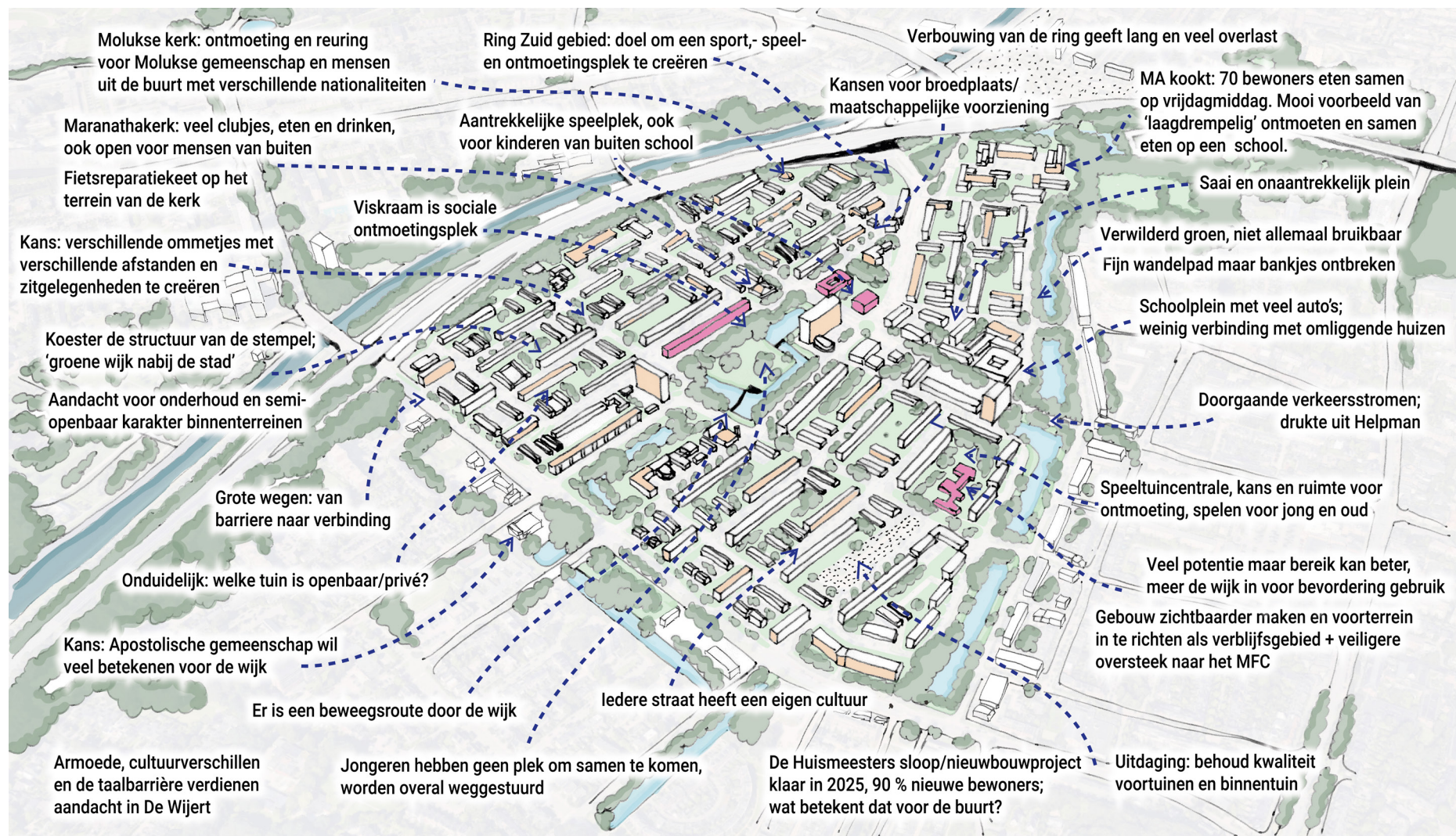
De zachte kaarten in dit hoofdstuk vormen het hoofdgerecht van deze atlas. Hoewel feitelijke onderbouwing en kwantitatieve analyse (bijlage 1) een onmisbare basis zijn voor het maken van keuzes in de wijkvernieuwing, zeggen ze ons niet alles. Feiten en cijfers kunnen wel wat zeggen over wie er in de wijk woont en wat de kenmerken zijn van die wijk, maar niet over waarom ze er wonen, tijd doorbrengen en belang aan hechten. Met het in beeld brengen van deze kwalitatieve verhalen krijgt het sociale aspect een gelijkwaardige positie ten opzichte van de kwantitatieve en fysieke analyse.

De zachte kaarten geven aan wat men belangrijk vindt, hoofdstuk 2 diept dit vervolgens verder uit. In de gesprekken met (meer dan zestig) inwoners, bezoekers en diverse professionals die dagelijks met inwoners in contact zijn hebben we veel besproken en gehoord. De beelden op pagina 6, 7 en 10 laten zien wat de rode draad is van wat we in de gesprekken hebben gehoord.

ZACHTE KAART De Wijert BELEVING PROFESSIONALS

Beleving van de kwaliteiten, kansen en knelpunten door de ogen van de professionals werkzaam in De Wijert

KWALITEITEN IN DE OPENBARE RUIMTE

“Op het schoolplein ontstaan vanzelf verbindingen tussen groepen. Alleenstaande moeders hebben oog voor elkaar.”

De openbare ruimte is een belangrijke collectieve ruimte voor de wijk. De Wijert beschikt nog over veel kwaliteiten uit het oorspronkelijk ontwerp van de wijk. Het groen-blauwe hart van de wijk wordt ervaren als een prettige verblijfsplek, van hoge kwaliteit, geschikt voor ontmoeting en beweging voor verschillende doelgroepen. Beeldbepalende gebouwen en buurtplinten in de wijk bieden veel potentie om te benutten als plekken voor ontmoeting en lokaal ondernemen. De openbare ruimte bij deze plekken heeft soms, zoals het speelplein bij de Wiardt, al een hoge gebruikswaarde en verblijfskwaliteit, waardoor inwoners elkaar spontaan ontmoeten, leren kennen en er sociale structuren ontstaan. De inrichting van de publieke ruimte kan zo positief bijdragen aan de sociale cohesie in de buurt.

KNELPUNTEN IN DE OPENBARE RUIMTE

Er liggen in De Wijert ook nog veel kansen voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte. Inwoners geven in gesprekken aan het groen in de wijk te waarderen, maar het buurtgroen eenzijdig en kwalitatief niet overal aantrekkelijk te vinden als verblijfsplek. Voldoende zitplekken langs routes in het groen, bieden kansen voor spontane ontmoeting en dragen bij aan de mogelijkheden voor minder mobiele mensen om een ommetje te maken en buiten te verblijven. Ook de inzet van groen als begrenzing van de collectieve binnenterreinen varieert in kwaliteit en heeft invloed op het gevoel van veiligheid. De uitstraling van een openbaar gebouw zoals het MFC, kan een kwaliteitsimpuls gebruiken, net als de pleinen voor de buurtplinten in de wijk.

Tot slot wordt er anno 2024 overlast ervaren van de grootschalige bouwwerkzaamheden aan woningen en de Ring. Deze beïnvloeden de gebruiks- en verblijfskwaliteit, maar bieden kansen voor de toekomst voor ontwerp van de openbare ruimte van de entree op de kop van De Wijert en rondom de nieuwe woonblokken, passend bij het karakter van de wijk.

▶ 2.

Kwaliteiten en knelpunten

DE BELANGRIJKSTE AANDACHTSPUNTEN VOOR De Wijert

In dit hoofdstuk schetsen we voor zes thema's - wonen, werk en inkomen, gezond leven, samen leven, opgroeien en veilig leven - de belangrijkste stand van zaken van De Wijert. Deze kwaliteiten en knelpunten zijn benoemd op basis van onderzoeken, data en kaartmateriaal (zie bijlage 1) en interviews met inwoners en professionals.

Wonen in De Wijert

Het woningaanbod in De Wijert bestaat voor meer dan 80% uit gestapelde appartementen. Bijna de helft van de woningvoorraad in De Wijert is in bezit van vier verschillende woningcorporaties. De corporaties werken hard aan het verduurzamen en verbeteren van de woningvoorraad. Gezien het karakter van de woningen en de leeftijd van de gebouwen ervaren bewoners geregeld geluidsoverlast van burens. Voor bewoners van de grotere blokken is het vaak onduidelijk wie voor wat betaalt, wat betreft energie en water. Bewoners voelen zich hierin soms

machteloos, weten niet waar ze met vragen hierover terecht kunnen.

Renovatie en sloop-nieuwbouw van de woningvoorraad in de wijk biedt uitdagingen. Mensen voelen zich verbonden met hun straat en zouden graag terugkeren. Twee keer verhuizen voor terugkeer kost geld en geduld en komt daardoor beperkt voor. Daardoor is het overgrote deel van de bewoners na oplevering nieuw in de straat of wijk, wat invloed kan hebben op de sociale cohesie. Daarnaast ervaren omwonenden langdurige overlast van de (ver) bouwwerkzaamheden.

In het interview met de Energiefixers werd benoemd dat de opleverkwaliteit en nazorg na renovatie soms te wensen over laat. Mensen voelen schroom om dit te melden, met name mensen met een migratieachtergrond durven zich niet te laten horen. Mensen met een Nederlandse achtergrond maken sneller

melding van overlast en benodigde onderhoud aan hun woning of de openbare ruimte.

De grootste verduurzamingsopgave van de woningvoorraad ligt in De Wijert bij de VVE's (deels in combinatie met corporatie) en particulier bezit. De beschermde status van de wijk zorgt voor uitdagingen bij het verduurzamen. De noordelijke helft van De Wijert vormt een proeftuin Aardgas-vrij in het kader van het Nationale Programma Aardgasvrije Wijken. Hierbij wordt samen met de bewoners gezocht naar een goede aanpak om het voor iedereen haalbaar te maken om te verduurzamen en van het gas af te gaan.

Werk en inkomen in De Wijert

Het aandeel minimahuishoudens en werkzoekenden ligt in De Wijert hoger dan gemiddeld in Groningen (CBS 2022, Dashboard Cognos 2023). Uit gesprekken met professionals wordt armoede meermaals

benoemd als aandachtspunt in de wijk. De armoede en gevolgen hiervan zijn niet altijd in beeld, veelal speelt zich dit achter de voordeur af. Daarnaast wordt ook de beperkte beheersing van de Nederlandse taal en laaggeletterdheid als aandachtspunt benoemd. Dit beperkt inwoners in de stap naar werk blijkt uit de ervaring van medewerkers die hen hierbij begeleiden. Ondersteuning van een tolk om de taalbarrière te doorbreken en hen hierbij te ondersteunen ontbreekt over het algemeen. Ook zijn de mogelijkheden voor financiële ondersteuning beperkt bekend en vraagt het juist afhandelen van papierwerk (aanvragen, administratie, etc) begeleiding. Ondersteuning die de brugfunctionaris, WIJ en WIJS hierbij bieden is van grote betekenis.

Ouders met hulpvragen (financieel, gezondheid, administratief) vinden dankzij de brugfunctionaris op de basisscholen laagdrempelig ondersteuning in het vinden van oplossingen. De leefsituatie van deze kinderen en hun ouders is daardoor redelijk in beeld. Van de weggeefkast bij de Tamarisk met tweedehands gebruiksvoorwerpen en verzorgingsproducten en cadeautjeskast voor speciale gelegenheden wordt dankbaar gebruik gemaakt. Een punt in de wijk voor (tweedehands) kinderkleding zou een welkome aanvulling zijn, zoals momenteel in Hoogkerk te vinden is. Daarnaast leveren ook vrijwilligersinitiatieven in De Wijert als Broekzak Vestzak, De Wijert Voedt en de Buurtvlinder een positieve bijdrage aan de leefkwaliteit.

Schaamte met betrekking tot armoede speelt bij de kinderen op basisschool de Tamarisk niet zozeer, omdat de meeste kinderen in vergelijkbare situaties opgroeien. Uit de interviews blijkt dat dit vooral speelt onder volwassenen en jongeren (12+).

Gezond leven

Onderzoek geeft aan dat inwoners van De Wijert over het algemeen hun gezondheid als goed beoordelen (79%) en 71% geeft aan minimaal wekelijks te sporten (OIS Groningen, 2022). Anderzijds geeft 41% aan lichamelijke danwel geestelijke belemmeringen te ervaren. Een relatief hoog percentage, gezien het feit dat slechts 14% van de inwoners van De Wijert boven de 65 jaar is (net minder dan het Gronings gemiddelde). In De Wijert en directe omgeving zijn diverse sportvoorzieningen en een beweegroute aanwezig. Bovendien worden in De Wijert verschillende activiteiten georganiseerd voor jong en oud om beweging te stimuleren. In de wijkmonitor (2022) staat 'Eenzaamheid/sociaal isolement' op plek 6 onder Problemen in De Wijert. In De Wijert wonen relatief veel mensen in een eenpersoonshuishouden (51%) (CBS, 2024).

In De Wijert wonen relatief veel migranten en statushouders. Uit interviews met professionals blijkt dat de mogelijkheden, bereikbaarheid en weg naar (mentale) zorg bij hen niet altijd bekend is. De behoefte van deze groep is niet duidelijk in beeld met betrekking tot mentaal welbevinden, zingeving en dagelijks functioneren.

Inwoners van De Wijert ervaren veel en langdurig geluidsoverlast van de verbouwing van de ring, het doorgaand verkeer, bouwwerkzaamheden en burens.

In De Wijert is het aanbod van zorg beperkt, een huisarts, bemande apotheek en tandarts ontbreken. Deze bevinden zich in de aangrenzende wijken Corpus Den Hoorn en Helpman. Dit vormt vooral een uitdaging voor minder mobiele ouderen en vormt met de vergrijzing een toenemend probleem. Deze groep kan gebruik maken van de Buurtvlinder, een

buurtbus die korte ritten voor een euro verzorgt. Dit initiatief is echter niet bij iedereen bekend. Ouderen ervaren slecht onderhouden stoepen als probleem bij lopen en het gebruik van rollators. De Wijert beschikt nu niet over een plek voor aanbod en samenbrengen van betaalbare hulpmiddelen, zoals tweedehands rollators.

Samen leven in De Wijert

In het MFC en de Wiardt wordt veel georganiseerd voor jong en oud. Dit zijn belangrijke plekken voor ontmoeting en allerhande activiteiten voor beweging, talentontwikkeling, gemeenschapsvorming en zingeving. Deze activiteiten zorgen voor sociale cohesie, verbinden van gelijkgestemden (bijv. jonge ouders) en het in beeld krijgen van verbeterpunten op het gebied van de leefkwaliteit van inwoners. In de bibliotheek worden diverse activiteiten georganiseerd zoals computerlessen voor ouderen, taalcafé's en samenleesochtenden. Studenten vinden hier een rustige studieplek. Daarnaast vormen de winkels aan de Van Lennepleaan en het park een belangrijke plek voor ontmoeting. De viskraam, jeu de boulesbaan, speeltuin in het park en de ontmoetingsruimte van de Vondelflat spelen ook een rol in laagdrempelige samenkomsten van verschillende inwoners.

Niet iedereen is op de hoogte van de activiteiten die worden georganiseerd in de Wiardt, bibliotheek en het MFC. Het verbreden van de zichtbaarheid en communicatie (beeldtaal/meertalig) werd als aandachtspunt benoemd tijdens verschillende interviews om het bereik van degenen die hier behoefte aan hebben te vergroten.

Het MFC wordt bezocht door mensen uit De Wijert en omliggende wijken. Uit diverse gesprekken met

inwoners blijkt dat niet iedereen uit De Wijert zich hier thuis voelt. Hiervoor worden uiteenlopende redenen genoemd; zoals de sfeer van het gebouw, de type activiteiten, de drempel om aan activiteiten deel te nemen waar al een 'vaste' groep mensen komt tot aan het feit dat er ook veel mensen van buiten De Wijert komen. De behoefte aan een andere centrale ontmoetingsplek in De Wijert, waar bewoners van De Wijert zelf met een groep iets kunnen organiseren, werd meermaals benoemd in gesprekken met inwoners en professionals. Hierbij gaat het zowel om een laagdrempelige en betaalbare locatie als een netwerk of zichtbaar 'loket' waar mensen terecht kunnen. Het zelforganiserend vermogen in De Wijert, met haar grote diversiteit aan achtergronden, culturen en nationaliteiten, is lager dan gemiddeld ten opzichte van andere wijken in Groningen.

In de Basismonitor 2022 komt naar voren dat de sociale samenhang en specifiek 'elkaar kennen' en 'saamhorigheid' ongunstig scoren in De Wijert ten opzichte van het Groningse gemiddelde. Gesprekken met oudere inwoners (met een Nederlandse achtergrond), bevestigen dit beeld. Ze geven aan minder saamhorigheid in de buurt te ervaren dan voorheen, door de grote doorstroom aan bewoners en nieuwe samenstelling met studenten en grote diversiteit aan culturen. Ze benoemen dat er minder oog voor elkaar is.

Hoewel er veel wordt georganiseerd in De Wijert, waar veel ouderen aan deelnemen, is dit niet bij iedereen bekend. Ook geven huisartsen en thuiszorg aan dat bijvoorbeeld begeleidingsmaatjes ouderen over de drempel kunnen helpen om een eerste keer een activiteit te bezoeken.

Schoolplein bij de Tamarisk

Ontmoeten rondom een centraal thema (kinderen, eten, kunst) zorgt voor verbinding en saamhorigheid in een groep en het ontstaan van nieuwe sociale netwerken (bijvoorbeeld de appgroep vanuit de samspeelochtend), mensen ervaren veel overeenkomsten ondanks cultuurverschillen. Het contact met deze groepen helpt de juiste ondersteuning/acties te organiseren aansluitend bij de behoefte. Plekken, laagdrempelig en met kans op toevallige ontmoeting, waar mensen met gemeenschappelijke levenservaringen elkaar tegenkomen helpt in het verbinden van mensen en vormen van gemeenschappen, zoals te zien is op het schoolplein bij de Tamarisk. Hier vormen zich op een natuurlijke wijze sociale netwerken, waar mensen elkaar weten te vinden en voor elkaar klaar staan.

Opgroeien in De Wijert

In De Wijert groeien relatief veel kinderen op in twee culturen en is het aandeel eenoudergezinnen in De Wijert hoger dan gemiddeld in Groningen. Cijfers uit de Gronometer (zie ook bijlage 1) laten zien dat een hoog percentage leerlingen op het basisonderwijs een verhoogd risico heeft op leerachterstand (24%). Relatief veel scholieren volgen vmbo of praktijkonderwijs (50%). Het aantal kinderen dat in een minimahuishouden opgroeit ligt relatief hoog in De Wijert (22%) ten opzichte van het Groningse gemiddelde (10%). De Stadspas en brugfunctionaris dragen eraan bij dat de jeugd uit De Wijert mee kan doen met activiteiten.

Onder middelbare scholieren speelt het thema schaamte voor armoede een rol. Er bij willen horen en ook thuis bij willen dragen, kan jongeren in kwetsbare situaties brengen. De actieradius van jongeren uit De Wijert reikt veel verder dan de wijk, door klasgenoten uit andere wijken, fatbikes en

social media. Wijkgericht werken is daardoor een uitdaging voor de jongerenwerkers.

De groep van 13 tot 15 jarigen is zeer beperkt in beeld bij de professionals in de wijk. Door corona zat deze groep meer aan huis, vond er minder natuurlijke aanwas plaats bij activiteiten voor jongeren (zoals de chillroom) en was er een periode minder jongerenwerk. Nieuwe projecten, zoals Open studio, trekt wel nieuwe jongeren aan. Nieuwe projecten voor jeugd en het leren kennen van de jongeren kosten tijd. Consistentie in activiteiten en gezichten is belangrijk voor het opbouwen van de vertrouwensband met de jongeren, geven de professionals die in de wijk werken aan.

Er wordt veel georganiseerd voor de jeugd in De Wijert op het gebied van beweging, kunst en samen spelen. Aandachtspunt is het waken voor dubbelingen en afstemming van de diverse organiserende partijen om onderlinge concurrentie en over-organisatie te voorkomen.

Veilig leven in De Wijert

Inwoners van De Wijert geven aan zich over het algemeen veilig te voelen op straat, ook in de avonduren. Uit de veiligheidsenquête die in 2023 is uitgevoerd in De Wijert komt naar voren dat beperkte verlichting en hoge begroeiing langs straten zorgt voor een onveilig gevoel op sommige plekken in de wijk.

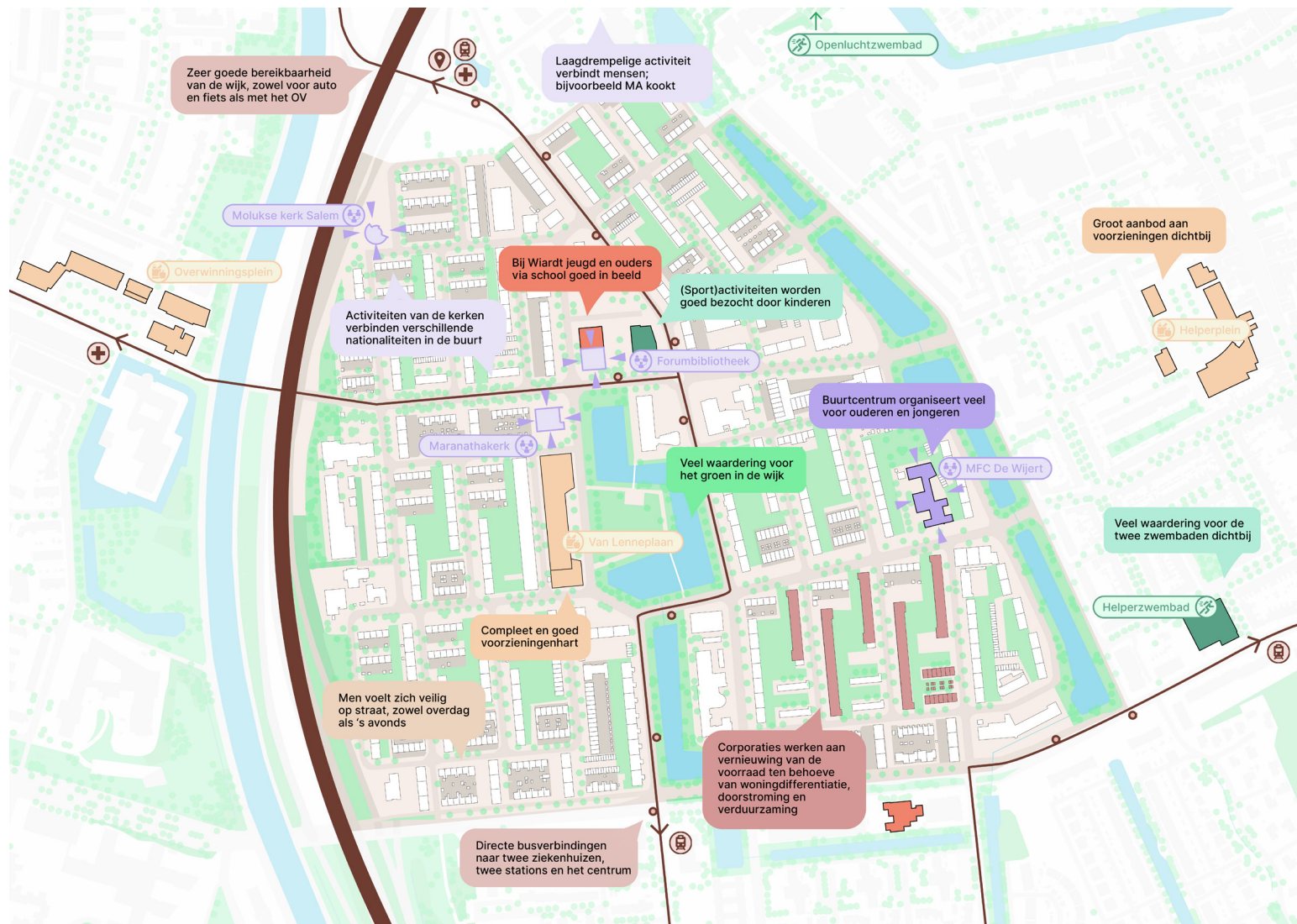
Uit de diverse gesprekken blijkt dat het de laatste jaren relatief rustig is in De Wijert met betrekking tot criminaliteit en overlast op straat. Er zijn wel geluiden te horen van criminele activiteiten, zoals ook blijkt uit de veiligheidsenquête (2023). De overlast die hieromtrent ondervonden wordt is niet duidelijk

aan vaste plekken te koppelen, maar verplaatst zich van tijd tot tijd.

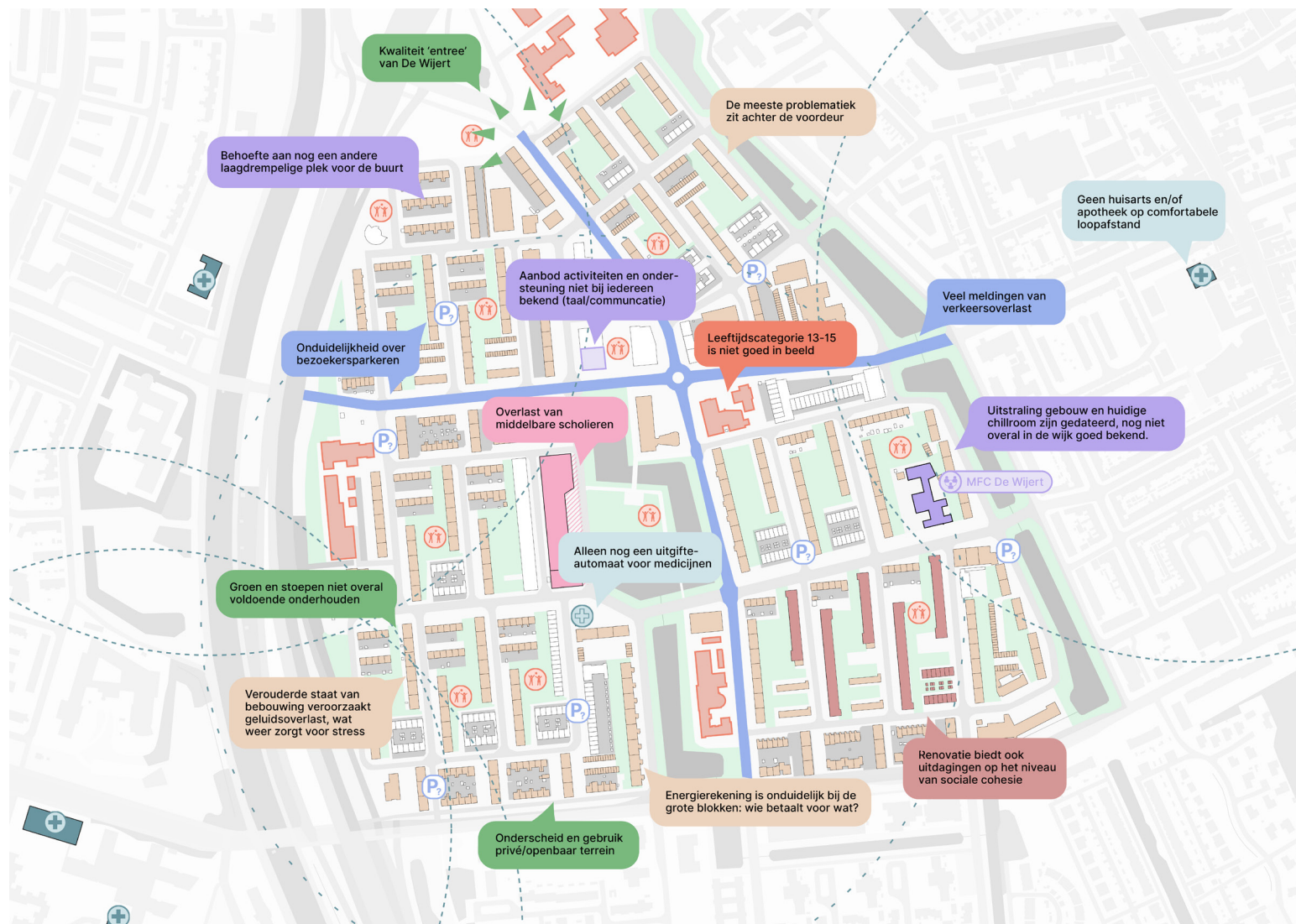
Voor de jeugd is er geen geschikte plek in de openbare ruimte om samen rond te hangen, waardoor er geen grote groepen in De Wijert samenkomen. Het grote aantal scholieren dat overdag in De Wijert aanwezig is, wordt door bewoners wel benoemd als belastend, vooral in verband met groepen rondhangende scholieren bij de winkels, het park en de scholen en het zwerfafval dat zij achterlaten. Uit overlastmeldingen blijkt dat er ook overlast wordt gemeld door burens onderling op enkele plekken in de wijk. De oorzaak en achtergrond hiervan zijn niet voldoende in beeld.

In De Wijert wordt veel overlast ervaren met betrekking tot verkeersveiligheid en foutparkeren. Op de hoofdwegen Vondellaan en Van Iddekingeweg wordt hard gereden. Dit zorgt voor onveilige verkeerssituaties, met name bij het oversteken met kinderen, en geluidsoverlast. Inwoners van De Wijert geven aan zich zorgen te maken over de verkeersbelasting en verkeersveiligheid in De Wijert wanneer de ring gereed is. Inwoners van De Wijert gaven in de gesprekken aan veel geluidsoverlast te ervaren door een combinatie van factoren: het verbouwen van de ring, verkeer (met name de hoofdwegen) en woningen onderling (burengeluid).

WAT GAAT ER GOED?

WAT KAN ER BETER?

Legenda

Knelpunten

- Oude bebouwing (1945-1970)
- Renovatie
- MFC
- Forumbibliotheek
- Voorzieningshart Van Lenneplan
- Voortgezet onderwijs
- Speelplek
- Huisarts/Apotheek
- Uitgifte-automaat (medicijnen)
- Maximale comfortabele loopcirkel (o.b.v. onderzoek Goudappel-Coffeng)
- Verkeersoverlast
- Parkeeroverlast
- Openbaar groen
- Uitstraling entree

SWOT

S

- Kwaliteiten wederopbouwwijk: groen, lucht, ruimte en centraal gelegen voorzieningenhart met aantrekkelijke openbare ruimte
- Diversiteit aan bewoners; alle leeftijden en mix van culturen en achtergronden
- Bereikbaarheid
- Ligging in de stad
- Kinderen en ouders basisschoolleeftijd goed in beeld
- Ruim aanbod activiteiten voor jong en oud (sport, cultuur, ontmoeting en zingeving)
- Organisatie en loket voor ondersteuning bij vragen/administratie wijkbewoners
- Proeftuin Aardgas-vrij i.s.m. bewoners
- Veel sociale initiatieven, zowel lokaal als vanuit de gemeente

W

- Problematiek veelal 'achter de voordeur'
- Taal/communicatie; initiatieven en activiteiten zijn niet bij iedereen bekend
- Beperkt aanbod zorgfuncties
- Slecht onderhouden stoepen
- Overlast scholieren
- Lage energielabels woningen VVE's (gecombineerd bezit corporaties) en particulieren
- Eenzijdig woningaanbod, veelal kleine woningen en laag woonsegment
- Leeftijd woningen (geluidsoverlast en uitstraling)
- Op blokniveau vaak onduidelijkheid over kostenverdeling
- Overlast verkeer doorgaande wegen en foutparkeren
- Laag zelforganiserend vermogen

O

- Samenwerking middelbare scholen; positieve interactie met de wijk, kans voor jongerenwerk door aanwezigheid en bekendheid vanaf basisschoolleeftijd, verzuim scholieren eerder signaleren bij ouders d.m.v. Magister en kortere schakels
- Samenwerking kerken en ondernemers
- Kop van De Wijert; kwaliteitsimpuls en ruimte voor extra bijeenkomstfunctie
- Kwaliteitsimpuls openbare ruimte; spelen, bewegen en ontmoeten in het groen, sociale en fysieke veiligheid
- Vindbaarheid en bruikbaarheid openbare ruimte verbeteren
- Samenwerking woningcorporaties; doorstroom binnen de wijk en inzicht 'achter de voordeur'
- Renovatie/sloop-nieuwbouw; variatie woningaanbod, doorstroom, kwaliteitsimpuls
- Studenten, starters en gepensioneerden (ook aangrenzende wijken) betrekken bij activiteiten/initiatieven/projecten (bijv. als buddy)

T

- Veel leerlingen met een verhoogd risico op leerachterstand
- Sociale cohesie lijdt onder beperkte terugkeer van bewoners na renovatie/sloop-nieuwbouw
- Toename verkeer door wijk door nieuwe afrit; zorgen over verkeersveiligheid- en geluid
- Opgroeien in kwetsbare situaties, leeftijdsgroep 13-15 niet in beeld
- Veel laagopgeleide ouders
- Anderstaligheid/laaggeletterdheid
- Mensen met migratie-achtergrond durven zich niet snel te melden met problemen
- Vergrijzing; eenzaamheid en beperkt zorgaanbod in de wijk
- Overorganisatie/dubbelingen in activiteitenaanbod

3.

Bouwstenen voor het vervolg

DE BELANGRIJKSTE OPGAVEN VOOR De Wijert

Hieronder is een overzicht opgenomen van de belangrijkste opgaven, weergegeven onder de actielijnen van het wijkvernieuwingsprogramma van De Wijert.

Kansen voor kinderen

- Aandacht voor opleiden/ondersteunen van ouders om kansen in het onderwijsniveau van hun kinderen te vergroten. Aandacht voor het opgroeien in 2 culturen en eenoudergezin.
- Meer zicht op en band met 13-15 jarigen versterken in De Wijert. Hierop voorsortend 'aanhaken' van jeugd van 10 tot 12 jaar, om deze groep in beeld te houden tijdens de middelbare schooltijd.
- Zichtbaarheid van de activiteiten en ondersteuning die geboden wordt vergroten. Daarbij ook aandacht besteden aan communicatie met ouders met een niet-Nederlandse achtergrond.
- Overzicht creëren in het aanbod van activiteiten

en afstemming/samenwerking verbeteren om over-organisatie en concurrentie van activiteiten en doelgroepen te voorkomen.

De leefwijk ingericht

- De komende jaren staat er een reeks renovatie- en sloop-nieuwbouwprojecten gepland, die tot (langdurige) overlast voor omwonenden zal leiden. Daarnaast vragen de bijkomende verhuisbewegingen, mogelijkheden tot doorstroming binnen de wijk, behoud danwel opnieuw bouwen aan sociale cohesie en behoud kwaliteit voortuin/binnentuin na oplevering om aandacht.
- Er is nog veel ruimte voor verduurzaming van de woningvoorraad in De Wijert. VVE's (met gedeeltelijk bezit woningcorporatie) en particulieren hebben over het algemeen de laagste energielabels.
- Kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte bij voorzieningen (buurtplinten en bijeenkomst-

functies) en groen die uitnodigen tot ontmoeten en bewegen; Activiteit en kans op toevallige ontmoeting op straat kan worden vergroot.

- Kwaliteit (diversiteit en onderhoud) groen en wandelwegen vergroten ter verbetering van de fysieke en sociale veiligheid.
- Beter benutten van het groen van de stempelstructuren en het verbinden van deze groenstructuren voor wandelroutes door de buurt. Scheiding openbaar-privé kan duidelijker ter bevordering van gevoel van sociale veiligheid, het gebruik als gemeenschappelijke verbindende speel- en verblijfsruimte en het bevorderen van gevoel van collectief eigenaarschap.
- Verkeersveiligheid en oversteekbaarheid van de (hoofd)wegen door de wijk is en blijft een aandachtspunt. Bewoners geven aan zich zorgen te maken over de toename van de verkeersdruk op de Vondellaan en Van Iddekingeweg, met de nieuwe afrit van de Ring ter plaatse van de

Vondellaan.

- De Wijert beschikt over veel gebouwen en openbare ruimte die kunnen bijdragen aan activiteiten voor ontmoeting, zingeving, beweging en cultuur. Deze, veelal beeldbepalende gebouwen (scholen, kerken, Vondelflat, MFC, Wiardt), en de bijbehorende organisaties/gemeenschappen in de wijk kunnen beter in hun kracht gezet worden door passende coördinatie en samenwerking te organiseren. Hierdoor is een impuls mogelijk op het gebied van multifunctioneel ruimtegebruik, het verbeteren van de zichtbaarheid/vindbaarheid van laagdrempelige plekken met een open uitstraling, die uitnodigen tot gebruik en uitwisseling van verschillende groepen. Hier liggen kansen een strategie te ontwikkelen voor het verbinden van deze plekken, gemeenschappen en activiteiten, zodat de samenwerking versterkt wordt en concurrentie voorkomen. De wijze van communicatie, waarbij ook rekening gehouden wordt met anderstaligen en laaggeletterden, kan bijdragen aan het bereik.

Positief gezond

- In De Wijert speelt veel problematiek zich achter de voordeur af. Het verbeteren van de samenwerking tussen gemeente/woningcorporaties/zorginstanties/WIJ kan bijdragen aan het vormen van een beter beeld in de opgaven en behoeftes die er spelen zoals (gevolgen van) armoede, psychische/fysieke beperkingen, inzicht in aard van woonoverlast/OGGZ.
- Ouderen beschikken niet over een huisarts en bemande apotheek in De Wijert. Daarnaast speelt er eenzaamheid en beperkte beschikbaarheid van betaalbare hulpmiddelen.
- Door samenwerking tussen de 4 corporaties

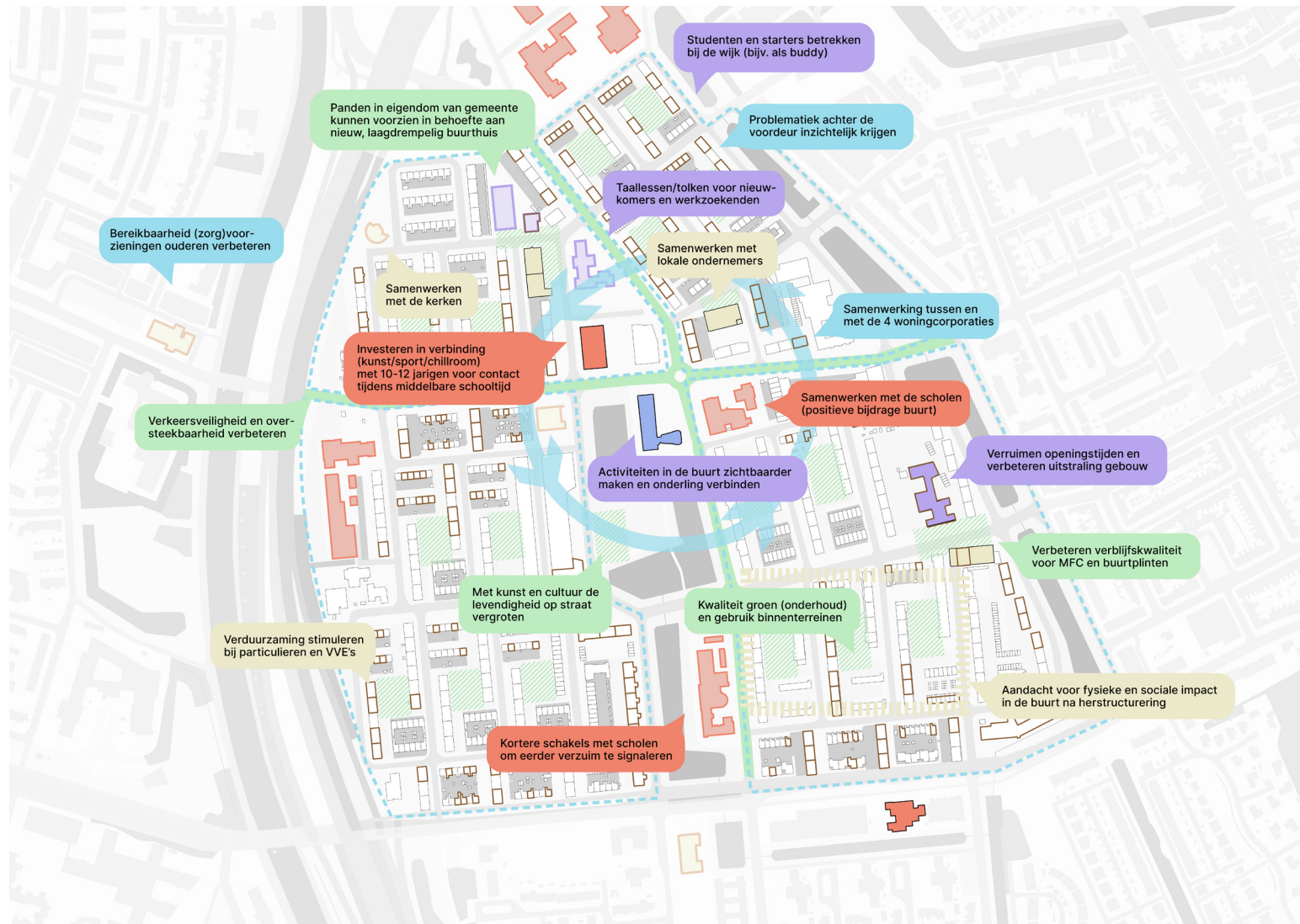
kan de doorstroom van inwoners binnen de wijk verbeterd worden.

- Veelheid aan projecten die lopen en georganiseerd worden (inclusief samenwerkingspartners) in kaart brengen en gezamenlijk strategie bepalen om elkaar te versterken en de leefbaarheid en kansen van de inwoners te verbeteren.

Talentvolle wijk

- Uit de interviews blijkt dat er behoefte is aan aanvullende ruimte voor ontmoeting, met een duidelijk 'loket' (organisatie). Er liggen kansen gebruik te maken van de beeldbepalende panden die er zijn, bijvoorbeeld in de Kop van De Wijert, die ook direct bijdragen aan de identiteit van de wijk. Hierdoor ontstaat (meer) ruimte om lokaal ondernemerschap en initiatieven uit de samenleving tot ontplooiing te laten komen.
- Zichtbaarheid en toegankelijke communicatie over het aanbod van zorg, activiteiten, vrijwilligerswerk en ondersteuning (bijvoorbeeld bij administratie, stap naar werk/zingeving/instanties) voor inwoners kan worden verbeterd. Hiermee kan het bereik vergroot worden en kunnen meer mensen uit De Wijert hier gebruik van maken. Zowel in de communicatie als ondersteuning wordt aandacht gevraagd voor anderstaligen en laaggeletterdheid.

BOUWSTENEN VOOR HET VERVOLG

Legenda

- Kwadranten/Corporaties
- Basisschool
- Voortgezet onderwijs
- Vondelflat
- Kop van De Wijert
- MFC
- Buurtvoorzieningen in plint
- Kerk
- Aanpak openbare ruimte
- Energielabel D of lager

Ambitielijnen

- Kansen voor kinderen
- De leefwijk ingericht
- Positief gezond
- De talentvolle wijk

COLOFON

Dit document is opgesteld door RUIMTEVOLK in opdracht van de gemeente Groningen. Het copyright van de beelden, kaarten en foto's berust bij RUIMTEVOLK tenzij anders aangegeven. Hoewel aan de inhoud en samenstelling van dit rapport de grootst mogelijke zorg is besteed, is het mogelijk dat informatie onjuist of onvolledig is. RUIMTEVOLK aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de volledigheid en juistheid van de gegeven informatie.

Teksten, kaartmateriaal en afbeeldingen:

Rosi de Kok

Annika Mathu

Annemiek Wiggers

juli 2024

**RUIJMTE
VOLK**

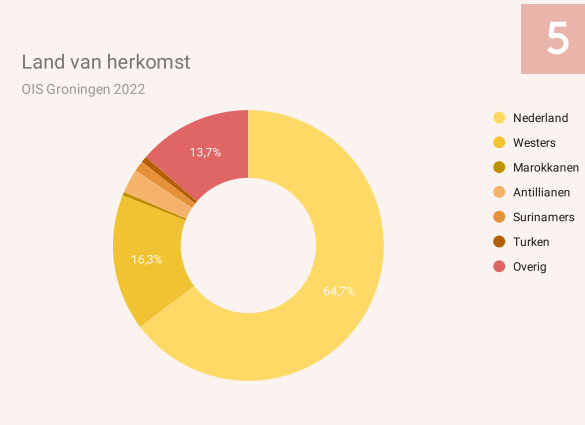
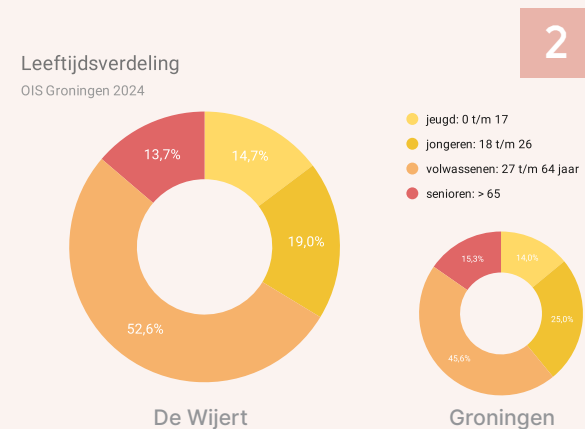
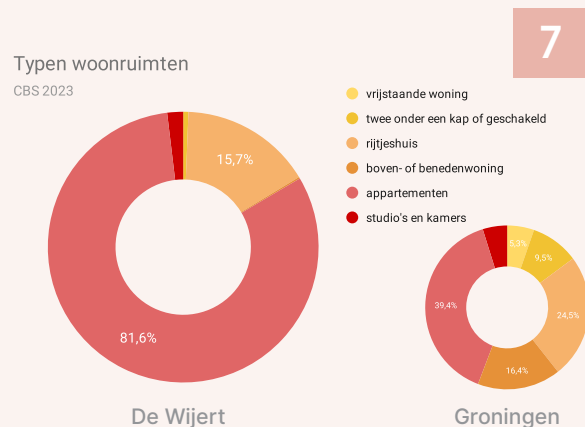
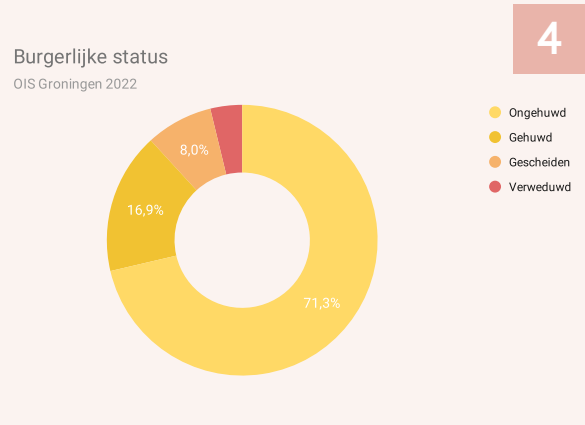
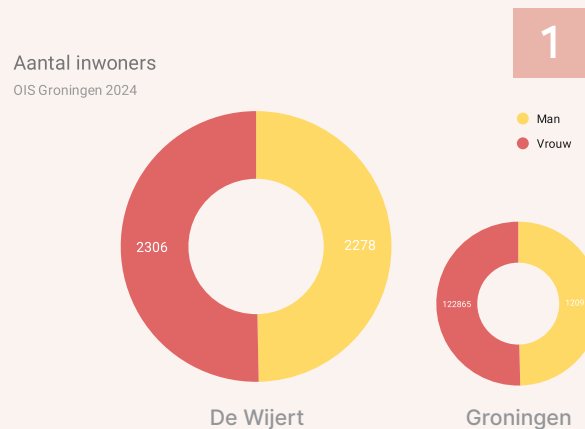
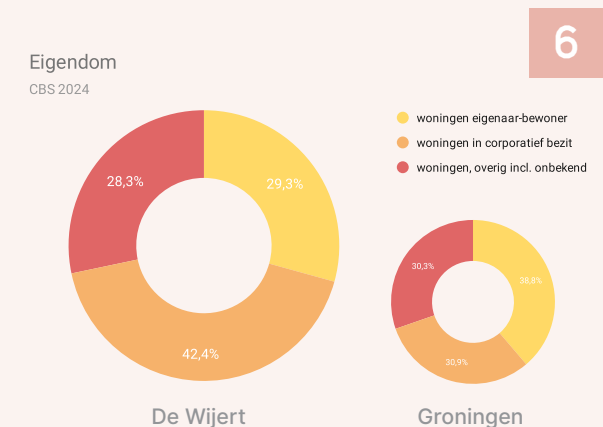
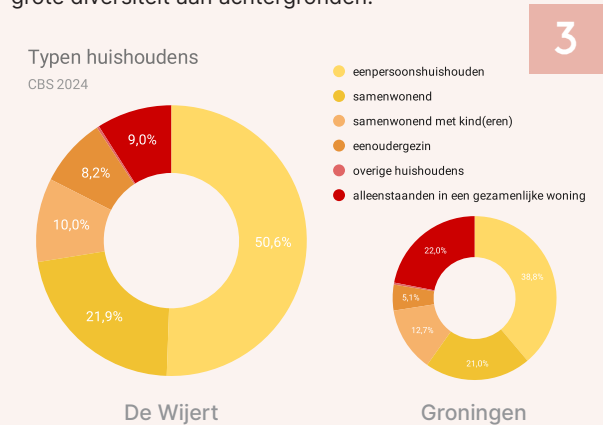
BIJLAGE

De Wijert in kaarten en cijfers

THEMACIJFERS

WONEN

Wat opvalt is dat de helft van de huishoudens in De Wijert eenpersoons is. Dit komt doordat de wijk voor het overgrote deel uit kleine, betaalbare appartementen bestaat. Het grootste aandeel van deze bewoners zijn tussen de 45 en 65 jaar.¹ Daarnaast is er een sterke Molukse gemeenschap en kent de wijk een multiculturele samenstelling met een grote diversiteit aan achtergronden.

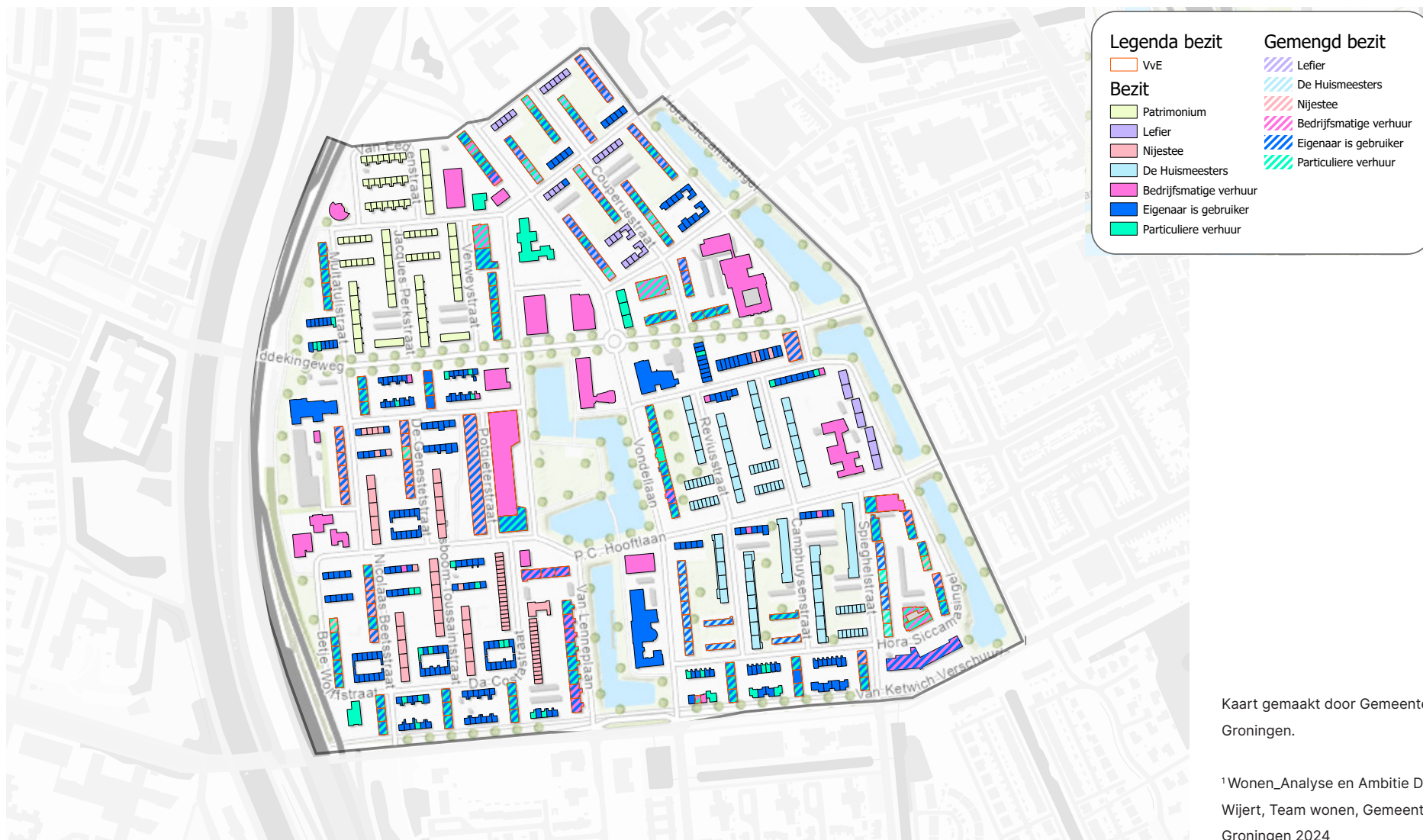
¹Wonen_Analyse en Ambitie De Wijert, Team wonen, Gemeente Groningen 2024

Bronvermelding datasets:
Gronometer (www.groningen.buurtmonitor.nl)

THEMAKAART EIGENDOM

Bijna de helft van de woningvoorraad in De Wijert is in het bezit van een van de vier aanwezige corporaties. Doel is om het aandeel sociale huurwoningen met 5% te verminderen en een diversere bewonerssamenstelling te stimuleren om de leefbaarheid te verbeteren. Alle corporaties

hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in de verbetering van hun woningvoorraad. De Huismeester zijn momenteel bezig met sloop-nieuwbouw. Daarnaast onderzoekt Lefier nog mogelijkheden voor verdichting en Patrimonium op twee locaties nog opties voor sloop-nieuwbouw.¹

Kaart gemaakt door Gemeente Groningen.

¹ Wonen_Analyse en Ambitie De Wijert, Team wonen, Gemeente Groningen 2024

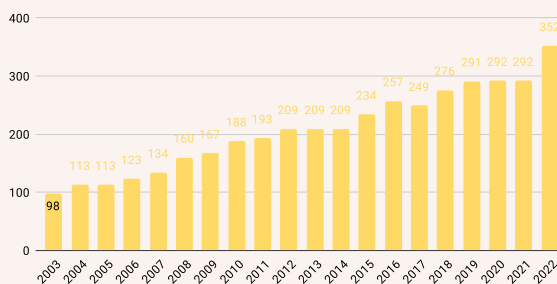
THEMACIJFERS

WERK EN INKOMEN

Het aantal laag opgeleide inwoners, minimahuishoudens en mensen met een uitkering ligt net iets hoger dan gemiddeld in Groningen. Ook zijn relatief veel wijkbewoners geregistreerd werkzoekend. Aan de andere kant zijn het aantal vestigingen en banen in De Wijert de afgelopen jaren flink gestegen. Uit verder onderzoek van de gemeente (2022) blijkt dat het gemiddelde huishoudinkomen over een heel jaar in De Wijert €32.800 bedraagt. Dit ligt bijna €10.000 onder het Groningse gemiddelde. De koopkracht in De Wijert ligt dan ook een stuk lager dan het Gronings en tevens landelijk gemiddelde.

Aantal vestigingen in De Wijert

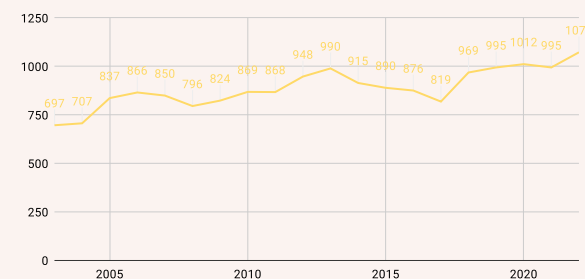
Team OpenData Groningen

9

Banen in De Wijert

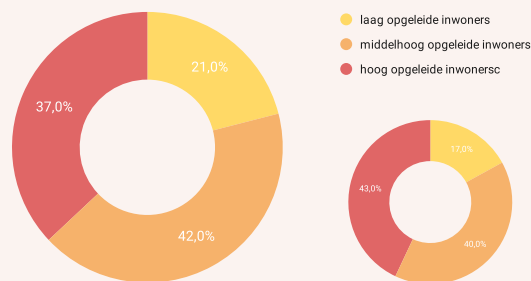
Team OpenData Groningen

10

Opleidingsniveau

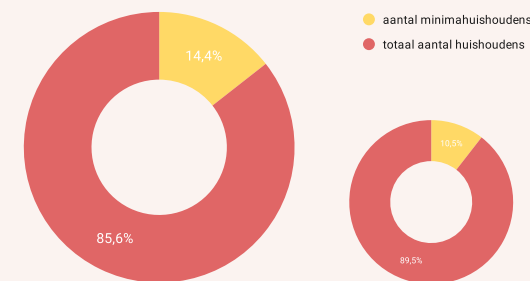
CBS 2020

11

Minimahuishoudens

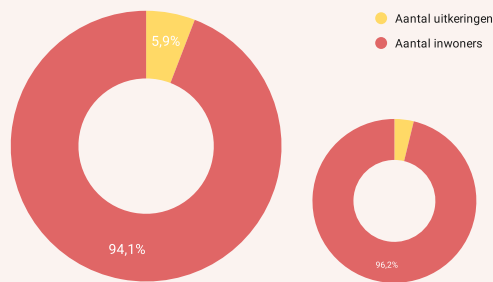
CBS 2022

12

Aantal Uitkeringen

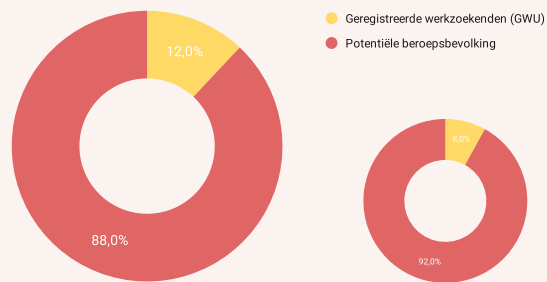
Dashboard Cognos (2023)

13

Geregistreerde werkzoekenden

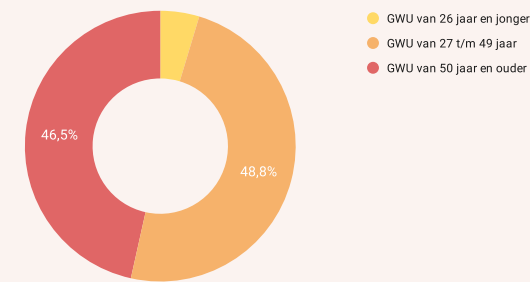
Dashboard Cognos (2023)

14

Leeftijdverdeling GWU

Dashboard Cognos (2023)

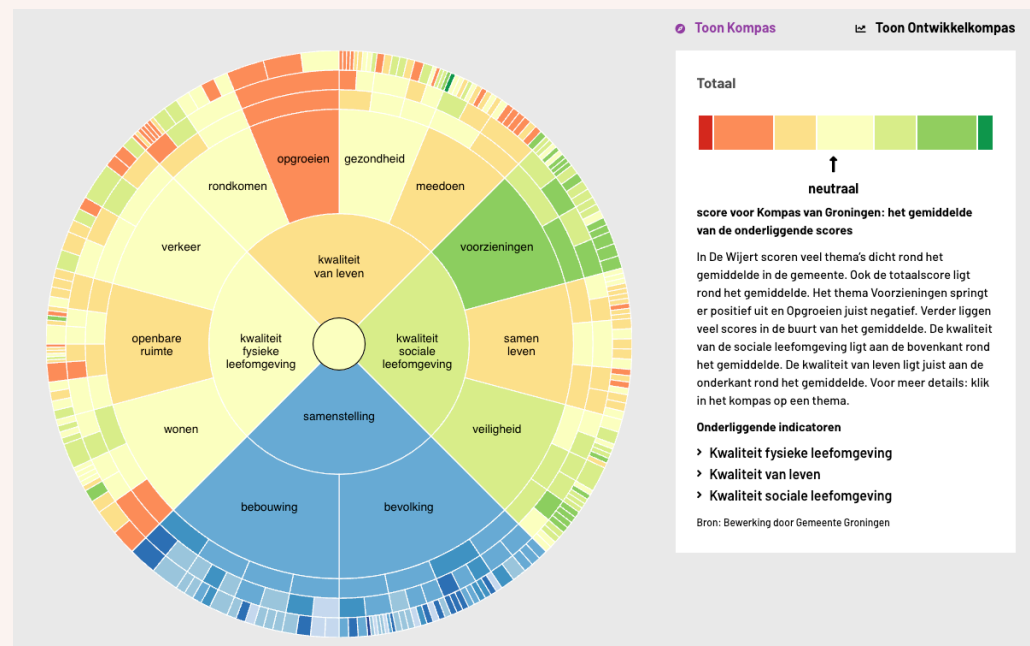
15

THEMACIJFERS

OPGROEIEN

Op het wijkkompas (2022) van De Wijert springt het thema opgroeien in het oog als slechtst scorend. De onderliggende indicatoren hierbij zijn het opleidings niveau van volwassenen tussen de 18 en 27 jaar, de leerlingen op de basisschool met risico op leerachterstand en het niveau van voortgezet onderwijs. Het opleidingsniveau is de afgelopen jaren gestegen en ligt slechts nog iets onder het Groningse gemiddelde. Er zijn relatief veel scholieren die vmbo of praktijkonderwijs volgen (50%). En er is een hoog percentage leerlingen op het basisonderwijs met een verhoogd risico op leerachterstand (24%).

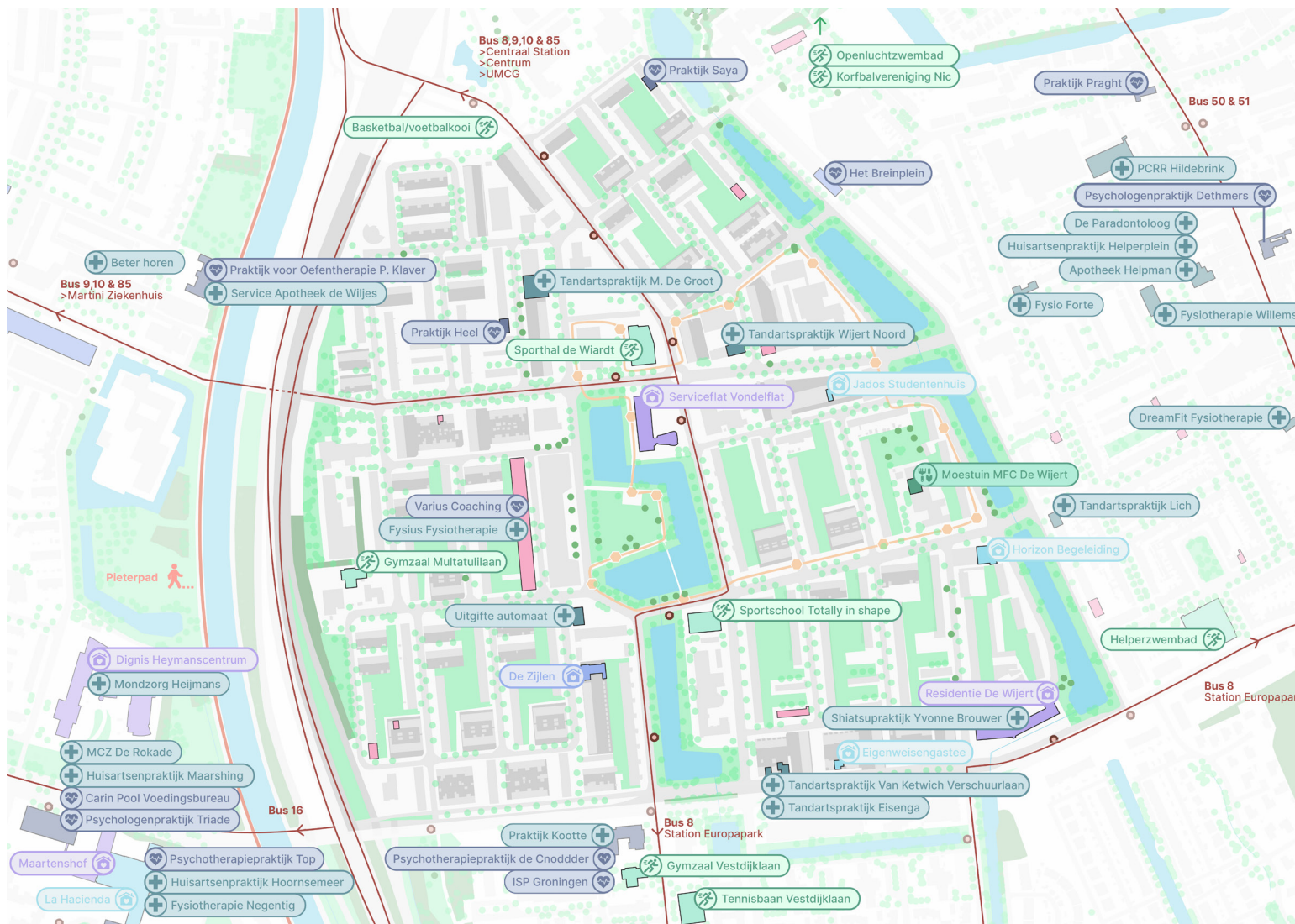
Daarnaast blijkt uit verder onderzoek van de gemeente Groningen over het jaar 2022 dat het aantal kinderen dat opgroeit in een minimahuishouden relatief hoog is in de wijk. Het gaat in De Wijert om 22% van de kinderen, terwijl het Groningse gemiddelde op 10% ligt.

THEMAKAART GEZONDHEID

Er is veel openbaar groen en water in de wijk. De gedeelde binnenterreinen dragen hier ook aan bij. Er zijn een aantal sportvoorzieningen verdeeld over de wijk, met net daarbuiten twee zwembaden. Tussen het MFC en de Wiardt is een beweegroute opgezet

om bewoners aan te sporen om fit te blijven. Veel zorgvoorzieningen liggen echter buiten de wijk, zo is er geen huisarts of apotheek (wel een automaat). Er rijden vier verschillende buslijnen, onder andere naar het Martini Ziekenhuis en het UMCG.

Legenda

Gezonde leefomgeving

- Waterpartij
- Openbaar groen
- Bomengroep
- Monumentale boom
- Bushalte
- Busroute
- Beweegroute
- Recreatief wandel- en fietsnetwerk
- Sportcomplex
- Moestuyn
- Jeugd zorg
- Gezondheidszorg
- Geestelijke gezondheidszorg
- Gehandicaptenzorg
- Woonzorgcentrum/Verpleeghuis
- ZZP'er in de zorg

Bronvermelding datasets:

Monumentale bomen, bushaltes en bedrijven

Gemeente Groningen

Wandel en fietsnetwerk PDOK

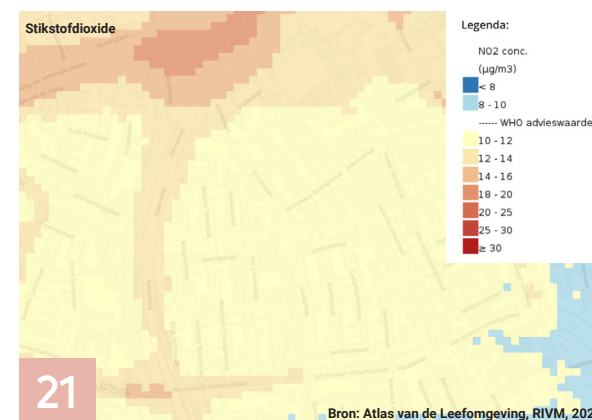
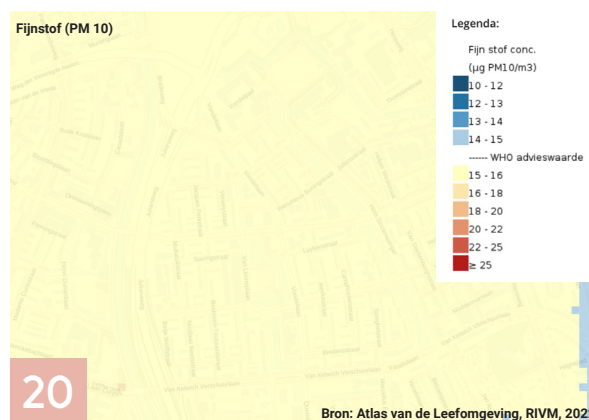
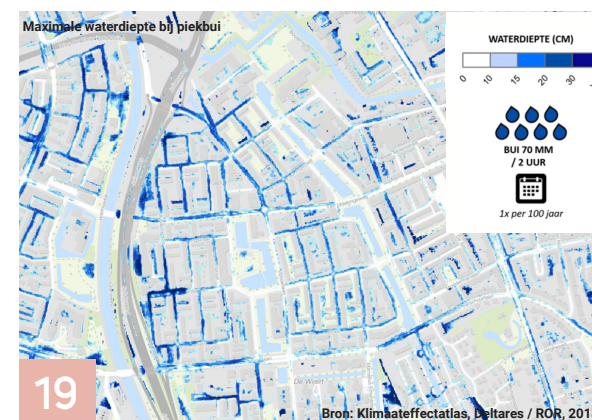
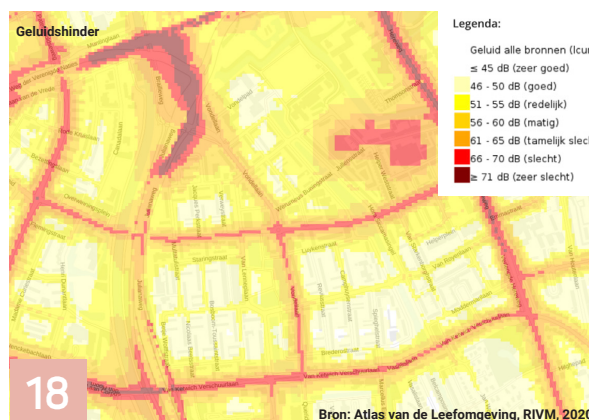
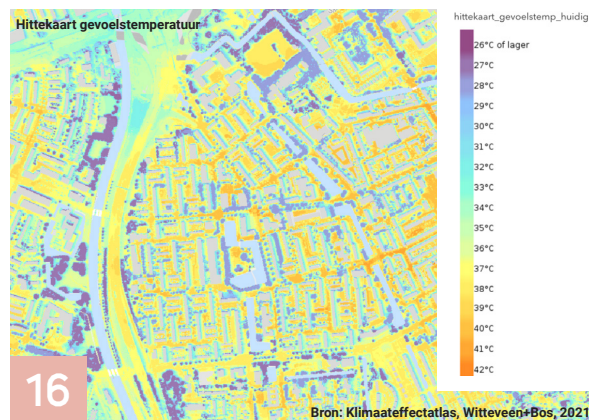
KAARTEN VOOR DE GEZONDE LEEFOMGEVING

Door klimaatverandering stijgt het aantal warme dagen, met als gevolg dat de gevoelstemperatuur een steeds belangrijkere graadmeter wordt voor gezondheid. Op een aantal plekken in de wijk kan deze op een hete zomerdag oplopen tot 40 graden. Gelukkig zijn er genoeg mogelijkheden in de buurt om de koelte op te zoeken. Daarnaast komt er steeds vaker extreme regenval voor. In het geval van een piekbui heeft vooral het westelijke deel van de wijk te maken met wateroverlast.

Geluidshinder wordt vooral ondervonden door de ringweg en hoofdwegen die het assenkruis in de wijk vormen. De fijnstof en stikstofdioxide concentraties liggen beiden net boven de WHO advieswaarde, wat relatief goed is voor het stedelijk gebied in Nederland.

Bronvermelding datasets:

Klimaat-effectatlas (2024) en Atlas van de Leefomgeving (2024)

THEMACIJFERS

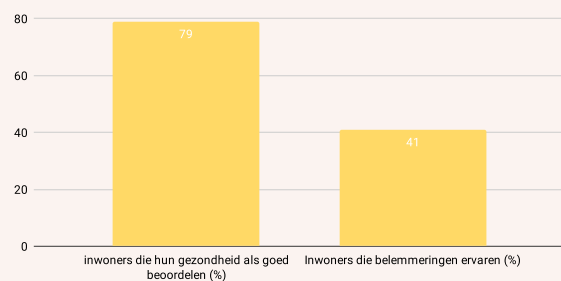
GEZONDHEID

Het overgrote deel van de bewoners in De Wijert beoordelen hun gezondheid als goed, maar tegelijkertijd geeft 41% aan belemmeringen te ervaren. Daarbij vindt men het lastig om zelf de regie te nemen of om hulp te vragen. Ongeveer 1/5 is mantelzorger en/of vrijwilliger. Ruim 70% sport minimaal een keer in de week en bijna de helft van de buurtbewoners is lid van een sportvereniging of sportschool. Desondanks blijkt uit de Woonvisie dat veel bewoners aangeven niet topfit te zijn.

Uit onderzoek van de gemeente over het jaar 2022 blijkt verder dat 6% van de buurtbewoners gebruik maakt van minstens een maatwerk voorziening binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), wat gemiddeld is voor Groningen. Dit omvat huis-houdelijke hulp, begeleiding, beschermd wonen en hulpmiddelen. Ook het aantal jongeren dat binnen de Jeugdwet gebruik maakt van een of meerdere voorzieningen is gemiddeld voor Groningen, dit geldt voor 15% van de 0-17 jarigen in De Wijert.

Gezondheidsbeleving

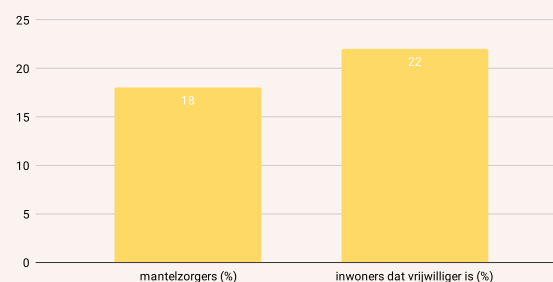
OIS Groningen 2022

22

Leefbaarheid - mens

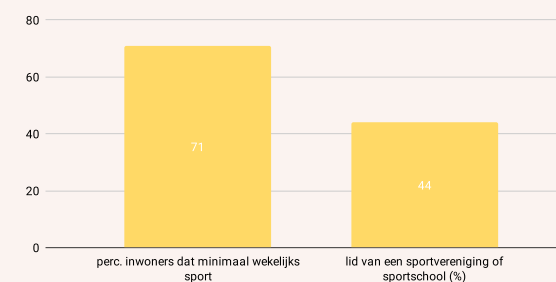
OIS Groningen 2022

23

Sport en beweeggedrag

CBS 2022

24

Bronvermelding datasets:

Gronometer (www.groningen.buurtmonitor.nl)

THEMAKAART DUURZAAMHEID

De verduurzaming van de woningvoorraad is bij de corporaties in volle gang. Woningen met label E-G worden verbeterd of gesloopt (uiterlijk 2028), en 20% van de woningen met label B-D worden opgewaarderd (tot 2035). Ook is in 2035 minimaal 40%

van het gas af. Lefier en Patrimonium doen mee met de proeftuin Aardgasvrij-klaar, die in 2021 is opgestart in het noordelijke deel van de wijk. VVE's en particulieren hebben over het algemeen de laagste energielabels.

Legenda

Duurzaamheid

Zonnepanelen

Proeftuin Aardgasvrij-klaar

Energielabels

A++++
 A+++
 A++
 A+
 A
 B
 C
 D
 E
 F
 G

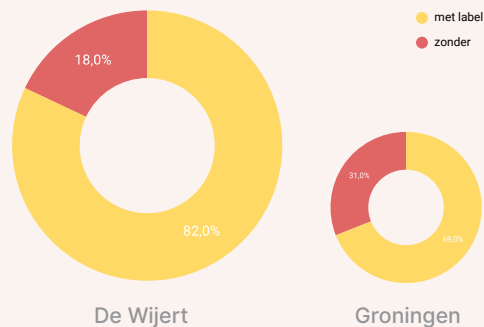
Kaart gemaakt door Gemeente Groningen.

THEMACIJFERS DUURZAAMHEID

Uit onderzoek van het OIS (Onderzoek, informatie en Statistiek Groningen) komt De Wijert naar voren als een buurt met potentie voor het maken van een grote verduurzamingsslag. Er is namelijk veel particulier bezit, waarvan volgens de beschikbare gegevens 25% label E, F of G heeft. Het energieverbruik zelf ligt echter lager dan gemiddeld, wat voornamelijk komt door het grote aandeel kleine, gestapelde woningen.

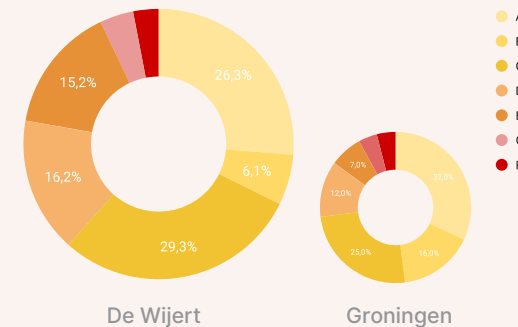
Woningen met een energielabel
Rijksoverheid 2021

25

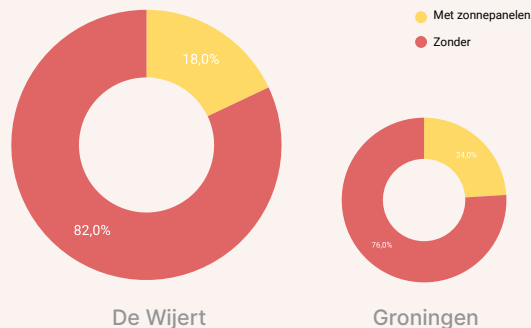
Energielabels in De Wijert
Rijksoverheid 2021

26

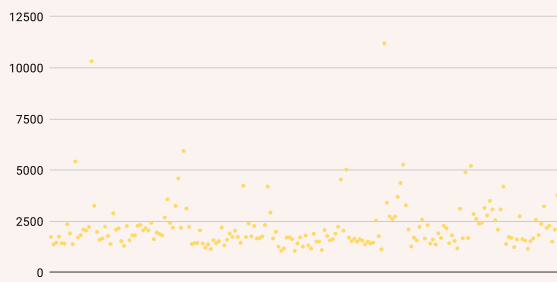
Panden met zonnepanelen
GEO & Data 2023

27

Standaardjaarafname Elektriciteit (in kWh)
Enexis (1 januari 2023)

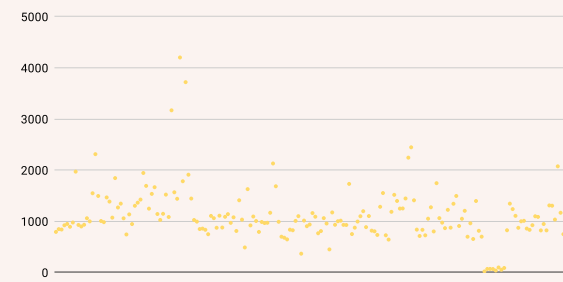
28

Gemiddelde SJA per adres: 2219,47 kWh

Standaardjaarafname Gas (in m3)
Enexis (1 januari 2023)

29

Gemiddelde SJA per adres: 1114,40 m3

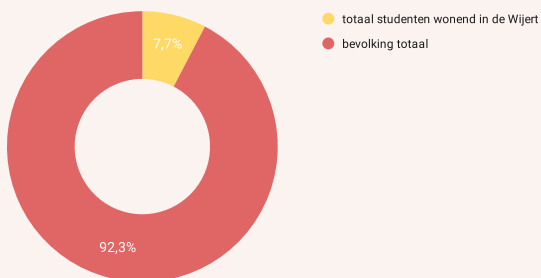
Bronvermelding datasets:
Gronometer (www.groningen.buurtmonitor.nl), **Enexis**

THEMACIJFERS

SAMEN LEVEN

De tevredenheid over het thema samenleven in De Wijert ligt onder het gemeentelijk gemiddelde. Er is een hoge tevredenheid over de voorzieningen en eigen sociale contacten, maar minder over de sociale samenhang tussen buurtbewoners en over het onderhoud van de wijk. 83% van de bewoners geeft aan zich medeverantwoordelijk te voelen voor de buurt, maar uit het Wijkkompas (2022) blijkt tegelijkertijd dat het aandeel bewoners dat zich in het afgelopen jaar actief heeft ingezet hiervoor tussen 2020 en 2022 flink is gedaald. Daarnaast ligt het aandeel buurtbewoners dat actief deelneemt aan culturele activiteiten flink onder het Gronings gemiddelde, behalve als het gaat om bezoek aan een religieuze instelling.

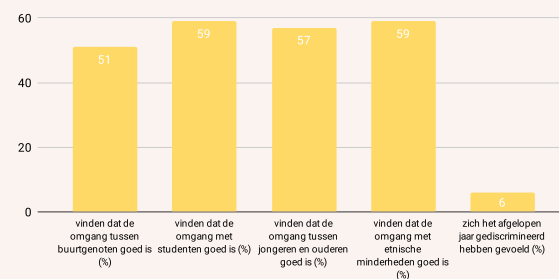
Aandeel studenten in De Wijert
CBS 2023

34

Samenleven - Percentage inwoners die...

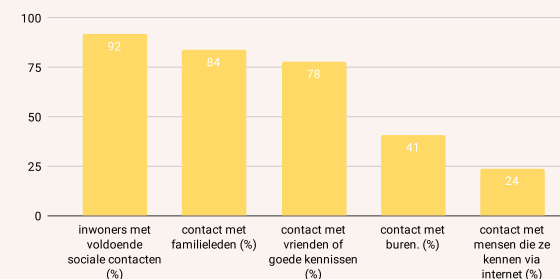
CBS 2022

30

Sociale contacten

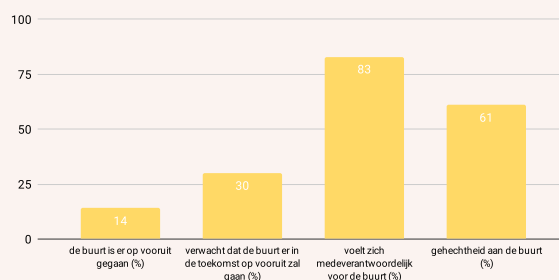
OIS Groningen 2022

31

Leefbaarheid van de buurt

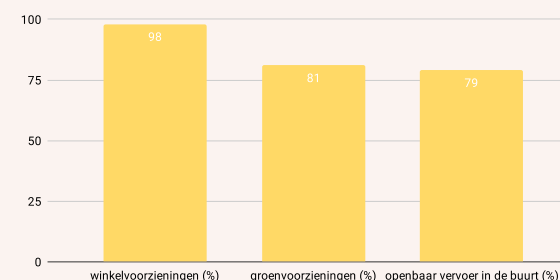
CBS 2022

32

Tevredenheid voorzieningen

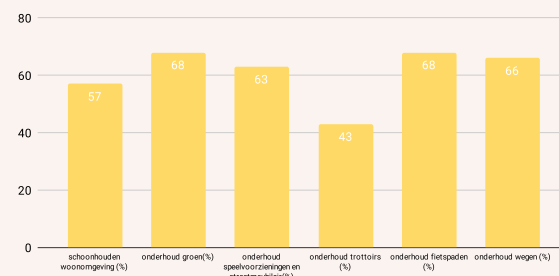
OIS Groningen 2022

33

Tevredenheid over de wijk

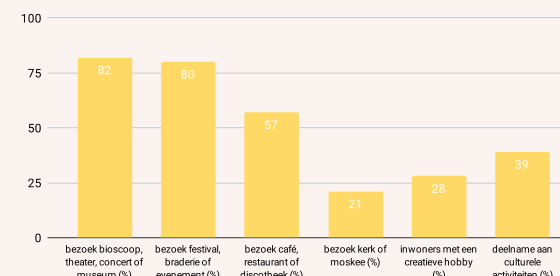
CBS 2022

35

Cultuur

OIS Groningen 2022

36

Bronvermelding datasets:
Gronometer (www.groningen.buurtmonitor.nl)

THEMAKAART FYSIEKE VEILIGHEID

In De Wijert is een heldere wegenstructuur aanwezig, met twee hoofdwegen als assenkruis dat de wijk in vieren deelt. Deze zijn belangrijk in hun functie, maar geven ook verkeersoverlast. In de buurtstraten zijn veel meldingen van parkeerover-

last. Door de centrale waterpartij en de openbare binnenhoven is er een fijnmazig langzaamverkeersnetwerk aanwezig. De combinatie van oude bebouwing en drassige bodem zorgt voor een zeer hoge kans op funderingsproblematiek bij droogte.

Legenda

Fysieke veiligheid

- Wegennetwerk
- Langzaam verkeersnetwerk
- Verkeers- en parkeeroverlast
- Stedelijk gebied: 80-100% kans op funderingsproblematiek bij droogte (paalrot)

Bronvermelding datasets:
 Wegvakken en meldingen van overlast *Gemeente Groningen*
 Langzaamverkeersnetwerk *TOP10NL*
 Funderingsproblematiek bij droogte *Atlas van de Leefomgeving*

THEMAKAART SO- CIALE VEILIGHEID

Door de stedenbouwkundige opzet van de wijk is er relatief veel openbare ruimte in De Wijert. Deze wordt langs de straten goed verlicht en in de open binnenhoven zijn er voldoende ogen naar buiten gericht en geregeld speelplekken aanwezig. Wel zijn er

behoorlijk wat meldingen van verschillende vormen van overlast. Deze zijn behoorlijk verdeeld over de wijk, maar op de kaart is in beeld gebracht op welke plekken deze minder incidenteel lijken te zijn.

Legenda

Sociale veiligheid

- Openbare ruimte
- Semi-openbare ruimte
- Private ruimte en bebouwing
- ⦿ Speelplek
- Lichtmast
- ☀ Overlast van burens
- ★ Overlast van jeugd
- ★ Geluidsoverlast

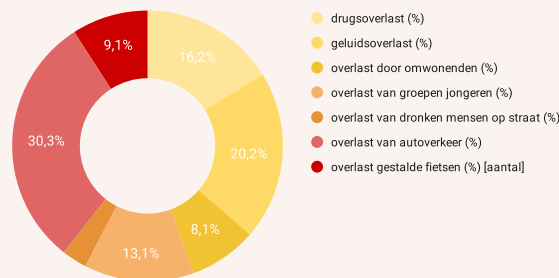
Bronvermelding datasets:
Speelplekken, lichtmasten &
meldingen van overlast
Gemeente Groningen

THEMACIJFERS

VEILIGHEID

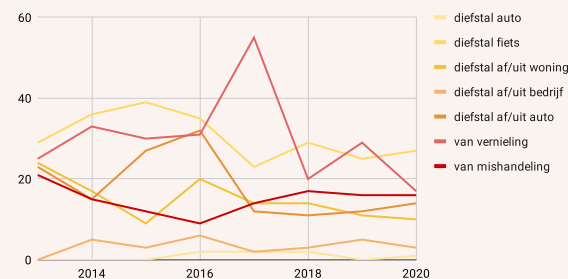
Verreweg het grootste aandeel van overlast in de wijk komt door autoverkeer en geluid. Er is ook een lage tevredenheid over verkeersveiligheid en parkeermogelijkheden in de buurt. Het aantal aangiften in De Wijert is in het afgelopen decennia licht gedaald, van fietsendiefstal, vernieling en in mindere mate mishandeling en diefstal uit auto wordt het vaakst aangifte gedaan. 17% van de bewoners voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt, maar het percentage dat daadwerkelijk wordt lastiggevallen is nagenoeg nul.

Overlast
OIS Groningen 2022

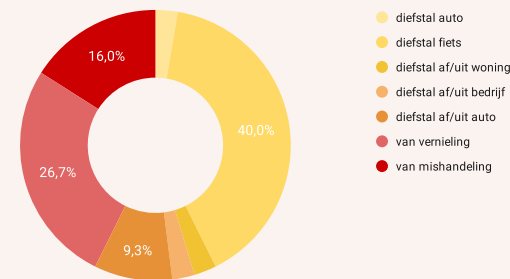
37

Aantal aangiften in De Wijert
Team OpenData Groningen

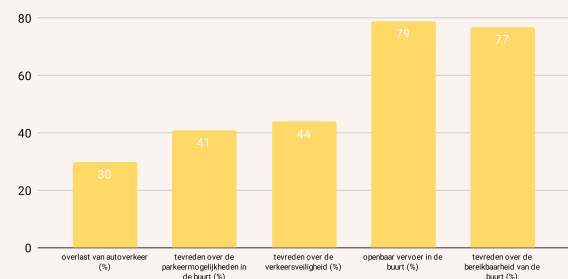
38

Aangiften
Regiopolitie 2023

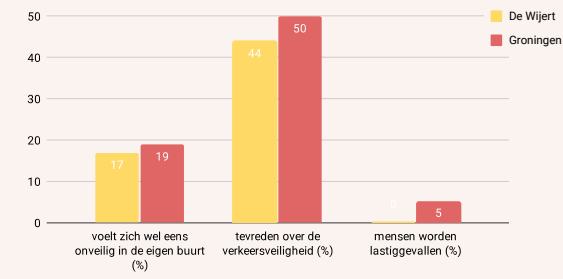
39

Tevredenheid verkeer en vervoer
CBS 2022

40

Veiligheidsbeleving
OIS Groningen 2022

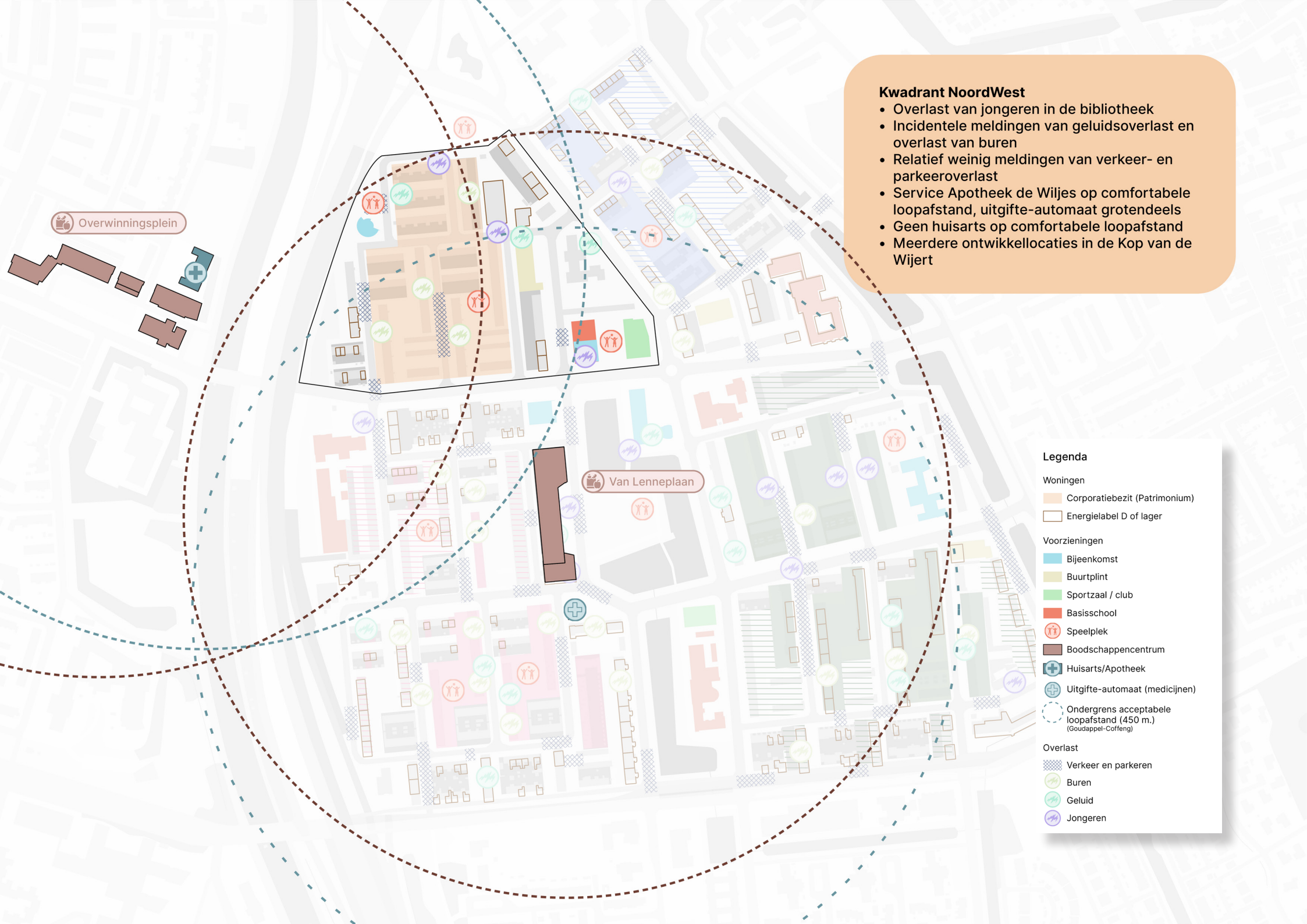
41

Bronvermelding datasets:
Gronometer (www.groningen.buurtmonitor.nl)

BIJLAGE

Vier kwadranten in kaart

Kwadrant NoordWest

- Overlast van jongeren in de bibliotheek
- Incidentele meldingen van geluidsoverlast en overlast van burelen
- Relatief weinig meldingen van verkeer- en parkeeroverlast
- Service Apotheek de Wijjes op comfortabele loopafstand, uitgifte-automaat grotendeels
- Geen huisarts op comfortabele loopafstand
- Meerdere ontwikkellocaties in de Kop van de Wijert

Legenda

Woningen

- Corporatiebezit (Patrimonium)
- Energielabel D of lager

Voorzieningen

- Bijeenkomst
- Buurtplint
- Sportzaal / club
- Basisschool
- Speelplek
- Boodschappencentrum
- Huisarts/Apotheek
- Uitgifte-automaat (medicijnen)
- Ondergrens acceptabele loopafstand (450 m.) (Goudappel-Coffeng)

Overlast

- Verkeer en parkeren
- Buren
- Geluid
- Jongeren

Kwadrant NoordOost

- Binnenterreinen ontoegankelijk of onduidelijk
- Incidentele meldingen van geluidsoverlast en overlast van burelen
- Verkeersoverlast door grote drukke straten
- Uitgifte-automaat gedeeltelijk op comfortabele loopafstand
- Geen huisarts en apotheek op comfortabele loopafstand

Legenda

Woningen

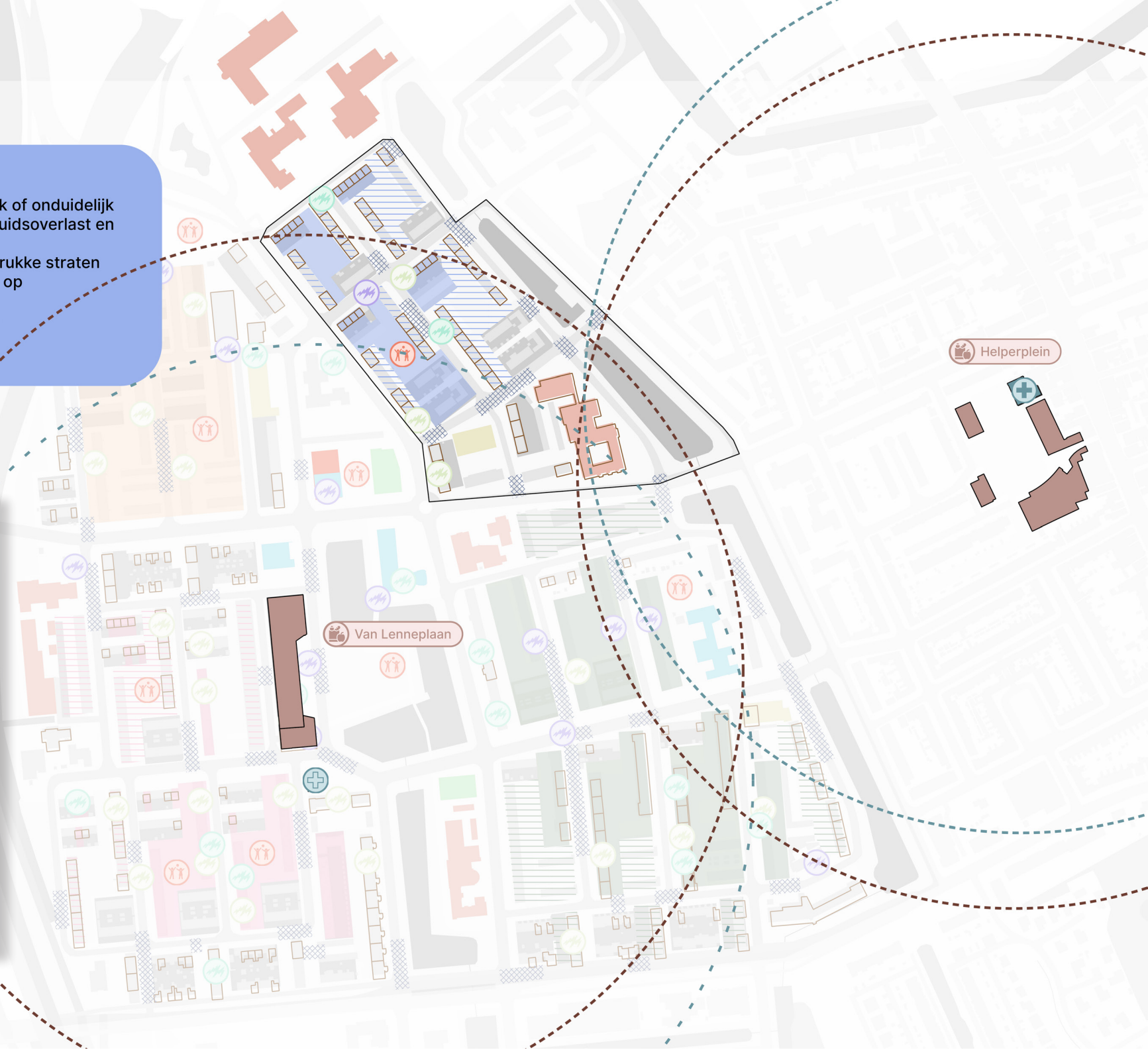
- Corporatiebezit (Lefier)
- VVE i.s.m. corporatie
- Energielabel D of lager

Voorzieningen

- Buurtplint
- Basisschool
- Voortgezet onderwijs
- Speelplek
- Boodschappencentrum
- Huisarts/Apotheek
- Uitgifte-automaat (medicijnen)
- Ondergrens acceptabele loopafstand (450 m.) (Goudappel-Coffeng)

Overlast

- Verkeer en parkeren
- Burelen
- Geluid
- Jongeren

Kwadrant ZuidOost

- Behoorlijk wat meldingen van geluidsoverlast en overlast van burens en jongeren
- Behoorlijk wat meldingen van verkeer- en parkeeroverlast
- Uitgifte-automaat grotendeels op comfortabele loopafstand
- Huisarts en Service Apotheek Helpman slechts gedeeltelijk op comfortabele loopafstand
- Meerjarige bouwactiviteiten ten behoeve van kwaliteitsimpuls woningvoorraad

Legenda

Woningen

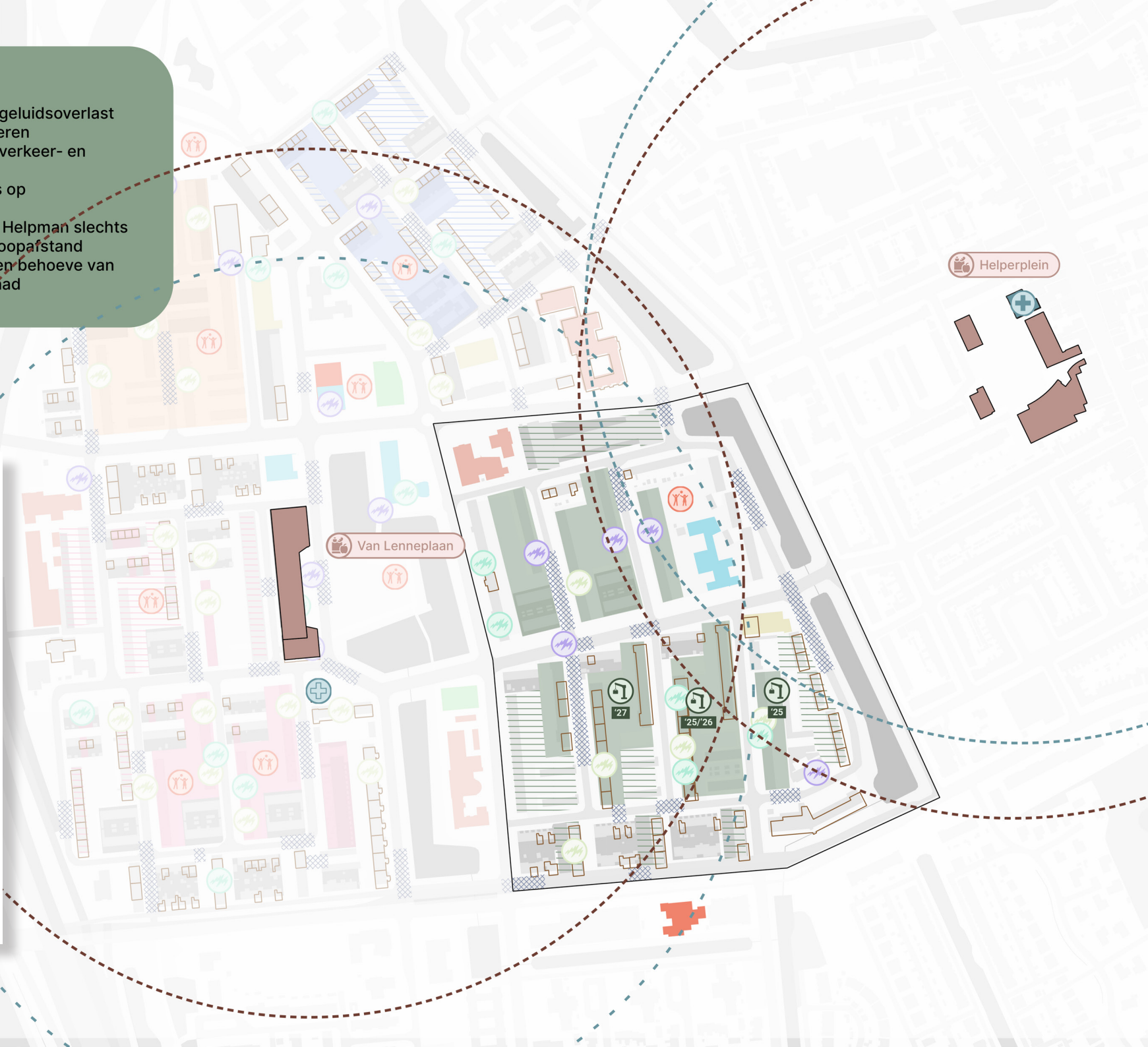
- Corporatiebezit (De Huismeesters)
- 🏠 Sloop-nieuwbouw
- ≡ VVE i.s.m. corporatie
- 🏠 Energielabel D of lager

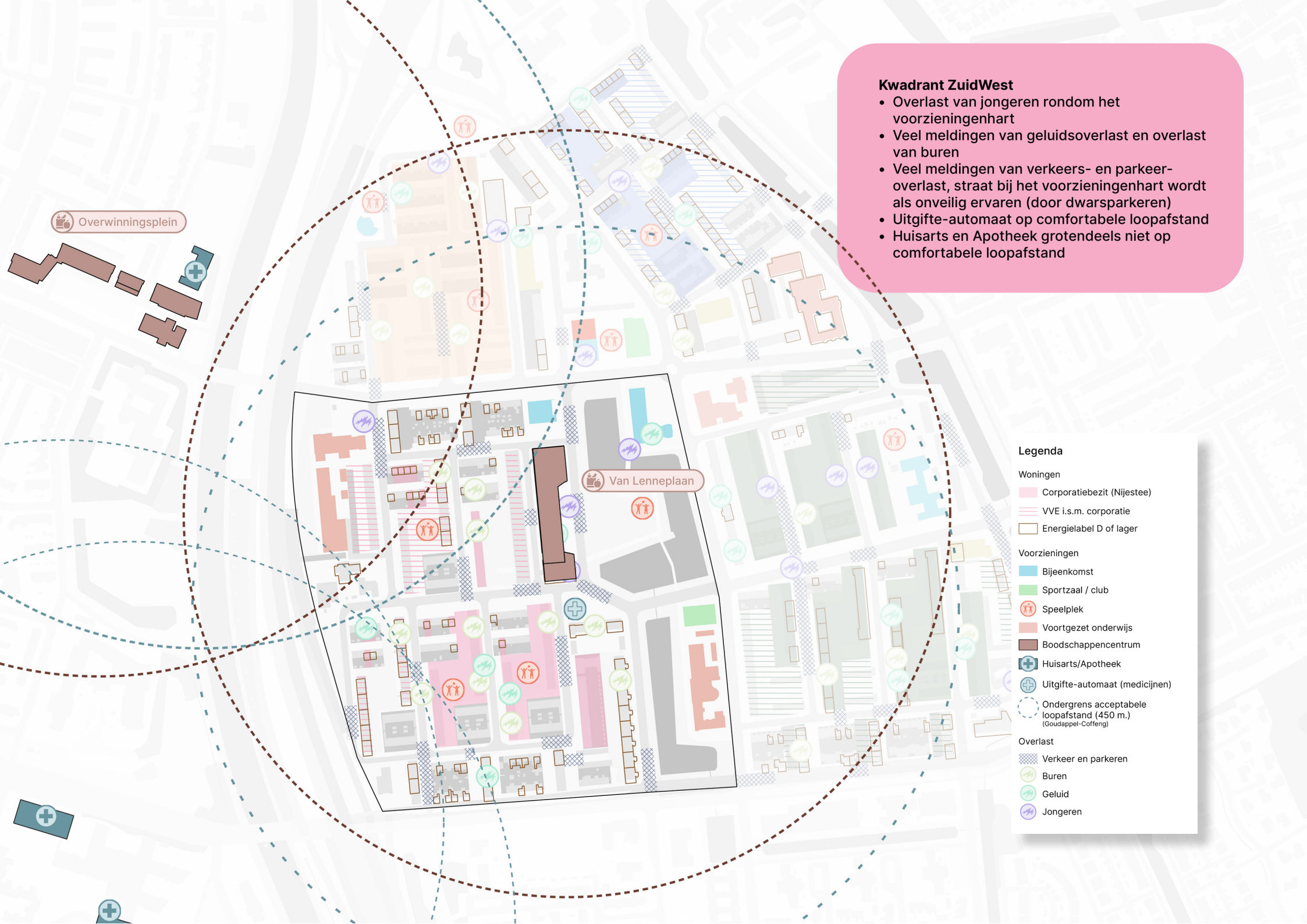
Voorzieningen

- 👥 Bijeenkomst
- 🏟️ Sportzaal / club
- 🎓 Basisschool
- 👤 Speelplek
- 👤 Voortgezet onderwijs
- 📦 Boodschappencentrum
- 🏥 Huisarts/Apotheek
- 🏠 Uitgifte-automaat (medicijnen)
- 👤 Ondergrens acceptabele loopafstand (450 m.) (Goudappel-Cofeng)

Overlast

- 🚗 Verkeer en parkeren
- 🏠 Burens
- 🔊 Geluid
- 👤 Jongeren

Kwadrant ZuidWest

- Overlast van jongeren rondom het voorzieningshart
- Veel meldingen van geluidsoverlast en overlast van burens
- Veel meldingen van verkeers- en parkeeroverlast, straat bij het voorzieningshart wordt als onveilig ervaren (door dwarsparkeren)
- Uitgifte-automaat op comfortabele loopafstand
- Huisarts en Apotheek grotendeels niet op comfortabele loopafstand

Overwinningsplein

Van Lenneplein

Legenda

Woningen

- Corporatiebezit (Nijestee)
- VVE i.s.m. corporatie
- Energie label D of lager

Voorzieningen

- Bijeenkomst
- Sportzaal / club
- Speelplek
- Voortgezet onderwijs
- Boodschappencentrum
- Huisarts/Apotheek
- Uitgifte-automaat (medicijnen)

Overlast

- Verkeer en parkeren
- Burens
- Geluid
- Jongeren

Ondergrens acceptabele loopafstand (450 m.) (Goudappel-Coffeng)